

JA MYĪDU'UKPĪ NØKY MIDI JA PABLO TYANĪGAJX JA CORINTĪ JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi ja janchja'wibi jaa'dyi pøn jam Corinti tsinaadyip

¹ Øts idø'øn Pablo'ajtp. Tø øts ja Dios Teety xamidsøky jøts øts tø xwaaadsøy jøts øts ja Jesucristo ngudanaabyi'att. Møøt ja Sóstenes, pøn nayide'en tjanchja'wip ja Jesucristo, ² ixyam ø nnijayi ja Corinti jaa'y pøn jaty ja Dios Teety tø tnijawidi jøts tø tkupøkti ja chojkin ja pya'ayo'owin møøt ja y'ana'amīn Cristo Jesús køjxp. Pø ja Dios Teetyxi meets tø mwī'ijxyidi jøts ja amuum xamiyoxtit ja mdsinaa'yindi møøt nayide'en pøn jaty ja tjanchja'wyimidip, pøn jaty tkajpxpatmidip ja nwindson'ajtīm Jesucristo, pø tum ja'axi amuki nwindson'ajtyindip nixem niyam. ³ Pajtidi kupøjkidi ja Dios Teety y'øy'ajtin kyunuu'kxin møøt nayide'en ja nwindson'ajtīm Jesucristo yja'.

Sa ja kunuu'kxin yikpaaty Cristo køjxp

⁴ Ejtp øts ja Dios Teety ndamøjawi ndakunuu'kxyjawi ku meets ja kunuu'kx'ajtin tø xpaaty Cristo Jesús køjxp. ⁵ Paty meets ja Dios Teety ja møj øy'ajtin janch kajaa tø mmø'øyi jøts øy tsuj xjajtidi uk xnimadyajkidi ja y'øy'ajtin ja kyunuu'kxin ja'agøjxp ku ja Cristo yja' tø xpabøjkidi. ⁶ Tø meets idø'øn ja xjanchyikwīndiy sa jaty ja Cristo tø yiknimadya'aky. ⁷ Ku meets

jade'en mdsøønit mmo'ojidipts ja Dios pøni ti dø'øn ja ttamidsojpk, ɪxa mee x'awijxy ja xøøw ja jumøjt ku ja nwindson'ajtim Jesucristo ñanky'ejxpaadiyit jadigojk. ⁸ Ja Diosts ja møk'ajtin mmo'ojidip jøts tu'ugyi mdsinaa'yin xyik'ettit, jøts wyinaty niti mgayiktaniwanbatti ku ja nwindson'ajtim Jesucristo jya'att. ⁹ Pyadumpy ja Dios ejtp ja y'ayuujk. Ja'ats tø mwaadsøyidi jøts ja y'U'nk xmøøtsinaajyidit, ja nwindson'ajtim Jesucristo.

Ja' ñi'ane'empy jøts tu'ugyi chøønidit

¹⁰ Migu'uktøjkti, nwindson'ajtim Jesucristo køjxp meets idø'øn n'amidøy jøts ka'pxy xu'undit jøts tu'ugyi mdsinaa'yin xpikta'aktit xyik'ettit. Kidi ki'abiky mdsøøniidi, tu'ugyi winmaa'ñ xmøøt'attit jøts tu'ugyi xmøøt'attit midi mdajotigø'ødyip. ¹¹ ¿Ti ø migu'uktøjk idø'øn jade'en xyikwamp? Ja'agøjxp øts idø'øn jade'en nwa'añ kuts ja Cloé myigu'uk yø xukmadowdi ku meets jam mnamyijotma'adyidi. ¹² Yide'en øts idø'øn tø nyiktukmadøy ku mee tumdigach ja m'ayuujk; nømbik mum wya'andi: “Øts ja Pablo møøt”, jødsik ñømidi: “Øts ja Apolos møøt”; uk nømidiptsik: “Øts ja Pedro møøt”; jødsik jam ñømidi: “Øts ja Cristo møøt.” ¹³ ¿Sudsots idø'øn, uk tø dø'øn ja Cristo may ñawya'kxyi? ¿Ti tø meets ja Pablo mgu'oogiyi kruskøjxp? ¿Uk Pablo køjxp meets idø'øn tø mnøbety? ¹⁴ Ngajxajkpy øts ja Dios kuts ja'ayi tø nyiknøbety ja Crispo jøts ja Gayo, meets ja mjaa'y; ¹⁵ jøts jade'en mgawa'andit ku mee tø mnøbety øts køjxp. ¹⁶ ɪxa njaakja'myech jadu'uk jøøn jadu'uk tøj kuts ja Estéfnas nayide'en tø nyiknøbety, jøts jade'eñi nipønxi øts jyawi tø njaga'ukyiknøbajtni. ¹⁷ Ja'agøjxp

øts idø'øñ jade'en tø n'adi'ich ku øts ja Cristo tø xkakexy yiknøbatpi, ja'axi øts ja xaniguexy jøts øts ja jaa'y ndukmado'ot ja nitsoojkin ayuujk, ka'ats øts ja janchkajajtni nnigajpxy sam ja xpiky jaa'y myadya'akti, jøts ja Cristo ja y'o'jkin jam kruskøjxp ejtp yikmøjpikta'akt.

Cristo, Dios Teety myøk'ajtin wyijy'ajtin ja'

18 Ku yjayiknimadya'aky ja Cristo y'o'jkin jam kruskøjxp, løki o'jkin ja jaa'y ja ttejti pøn tø yik-tanibiktaagidi jøts ja øy'ajtin tkapaattit; pønts ja Dios tø tkupøjkidi ja ñitsoojkin ja pya'ayo'owin ka'ap ja jade'en wya'andi, nømp ja wya'andi jøts ku Dios myøk'ajtin jade'en tyiknigaxi'iky. 19 Pø yide'enxi ja nøky wya'añ midi jap jaabyety ejtp: Ka' øts ja y'ixpiky'ajtin ja wijy jaa'y nmøjpiktaajkit, jits ka'ap ø ngupøjkit ja ñimado'owin ku øts ja nimadoobi jaa'y xjamigajpxmit.

20 ¿Mats idø'øñ ja xpiky jaa'y tyundi, jøts ja yik'ixpøjkipidi, jøts ja jaa'y pøn tnigajpxtip tnimadya'aktip ti jaty ya tuujnip naxwiiñ? Kawejin kakajinxi ja Dios ja tø tyikwimbijty midi ya naxkijxy yiktejp wejin kajin. 21 Wa'ats Dios tnijawi jøts ku ka'ap pøn myi'abaadyiyi ja wyijy'ajtin sam ja wijy jaa'y yjawinmaadya'an pøn tkagupøjktip ja'abi winmaa'ñ. Ja' ja ne'egi tyukpaatp tyuk'ejxp ja nitsoojkin pøn ja kupøjkiyip ja kyajpxy ja y'ayuujk tu'ugyi amumjoojt, øy ja yjadu'ukpi wine'en tja'abaxti ja'abi kajpxy ja'abi madya'aky.

22 Tum ja ijxyimbi ka'ijxyimbi ja israelit jaa'y chojktip, jøts ja griegit jaa'y t'amidomidi ja wejin ja kajin; 23 ja Cristots øø nnigajpxxy ku ja

kruskøjxp tø y'øøky. Nachø'ødyu'uni ja israelit jaa'y ja ttejti, jøts ja griegit jaa'y ñømidi ku ja kyawej'ajtin kyakaj'ajtin. ²⁴ Ots ja jade'en yjawa'andi, tøts ja Dios twi'ixy ja israelit jaa'y jøts ja griegit jaa'y pøn ja amuum tyamay'ajtpy ja møk'ajtin ja wijy'ajtin Cristo køjxp. ²⁵ Midi ja jaa'y yjanch'uktejtíp Dios ja kyawejin kyakajin, ja' idø'øn ne'egi kamaabyim pidsømp; midits tyejtíp kajotmøk'ajtin ja'ats kidi mibaat pøn myayiyi, yjaaktyimyjinajxpy ja jawaani øy wine'en xpijkyjaa'y yjanamyukyidi. ²⁶ Migu'uktøjkti, ejxti nijawidi ku Dios tø mwi'ijxyidi, o meets jam waani pøn janch'ixpijkyi sam idø'øn ya naxwiiñ yiktsøky, jøts nayide'en niwaani pøn yikmøjpiktaktíp, uk jam tigati yikta'ejxkapti yjønjojp tyøjkjojp. ²⁷ Tigach ja Dios wyinmaa'ñ, tum ja' ja tø twi'ixy pøn kajotmøjkti jits ja tsø'ødyumbim jyattit pøn jotmøk nayja'widip ya. ²⁸ Ja' ja Dios tø twi'ixy pøn ya naxwiiñ niti kayiktamøjpiktaktíp jøts jade'en tyikugøxit pøn jaty møjpiktaajkidip ja jaa'y ya naxwiiñ, ²⁹ jøts niti nipøn kyanadyamikaxiyit Dios Teety wyingujkp. ³⁰ Ja Dios Teety idø'øn kø'øm tø ja Jesucristo mdukpaaadyidi jøts muki møøt m'ettit; jits nay ja' tø ttuñ jøts adøm ja Cristo ndawejint ndakajint, jøts nay Cristo køjxpts ja Dios Teety xkupijkyindi jøts ja amumjoojt xukmøøt'ijtyindi, jøts ja nitsoojkin xmø'øyint. ³¹ Jabi yide'enxi ja Dios kyajpxy wya'añ: "Pøni pøn nay'agajpxwajnip wan ja nwindsøn'ajtim tnadya'agajpxyiyi."

2

Ja Cristo kyajpxy y'ayuujk pøn tø y'øøky

kruskøjxp

¹ Migu'uktøjkti, ku mee nninijkxy jøts ja Dios kyajpxy ndukmadoojidi, ka'ap øts ja'abi ayuujk nyiktuuñ midi kanimadooni. ² Tu'ugyi øts ojts ja xpøjkin nbikta'aky ku øts ja Jesucristo ja'ayi nnijawī, jøts jade'en øts ja nnigajpxy ku ja kruskøjxp tø y'øøky. ³ Janch yik'ayo'owim ngaxi'iky jøts tsø'øgi øts yjawī xjanchyik'oo'knip ku meets jam nninijkxy; ⁴ kuts mee tø ndamimadya'aky jøts tø nduknijawīdi ja Dios kyajpxy y'ayuujk, ka'ap øts wī'ijxpyi ayuujk uk kanimadooni ayuujk nyiktuñ sa ja møj nija'wibīdi. ⁵ Ja Dios Espiritu Santo meets ja tø mduknimadøyi di jøts ja Dios tø mbudøkiyi di, jøts meets idø'øn xmibøkt kidi ja wijy jaa'y y'ayuujkøjxpip, pø ja Diosxi myøk'ajtingøjxp.

Dios Espiritu Santo køjxp idø'øn ja Dios Teety ñankñijawīyi

⁶ Tiy idø'øn, janch møj nija'wibim øø ngajpxy ku øøts ja jaa'y nmigajpxy pøn jaty jawaani tø tnija'wiñi ja nwindson'ajtim y'ana'amin. Kidi meets jade'en xja'gyuki ku øøts ja ya'at kajin nyiktuñ sam møj yikutujkpi ya naxwiñ ttundi, midi tsojk kudigøñidip. Jabi Diosxi øøts idø'øn kø'øm jade'en xyikajpxp. ⁷ Ja Dios wyejin ja kyajin øøts n'ayuujk'ajtpy midi yu'uch yik'ijtpñim, jøts ja' øøts idø'øn nnigajpxpy ja nitsoojkin midi xemikøjxp ejtp, midi ja Dios yu'uch tø tyik'ity ku wyinaty niti tkayikøjñim. ⁸ Ni tu'ugin ja møj yikutujkpi yø tø tkanimadøy; ka'ap ja nwindson'ajtim Jesucristo ja jeexyip tø tyikruspatti kuk ja tjā'gyukidyøø. ⁹ Jade'ents idø'øn ja tø yjatti sa jap nøkyijxpy jaabyetyi:

Nipønim ja tka'ixy, nipønim ja tkamadøy, jøts
nipønim ja tkawinmay

pøni ti ja Dios tønibiktaagi

jøts ja tmo'ot pøn jaty ja chøjkpy.

¹⁰ Adømts idø'on ja tøn xuknija'wa'am pøni ti
dø'on ja tyijpy ku ja Dios Espíritu Santo tøn
xuknija'wa'am, jaa kuxi ja tnija'wiguixy tuki'iyi,
jøts nija'wiyip ja Dios Teety ja wyinmaa'ñ
nayide'en pøni sa jaty ja wyinmay.

¹¹ ¿Pøn idø'on ja t'uknija'wip pøni ti jam
y'am yjotp tu'uk jadu'uk ja jaa'y myøøt'ajtpy?
Jabi wyinmaa'ñxi ja kø'øm ejxiyip midi ja
ñikøjxp'ajtpy. Ja Dios Espíritu Santo nayide'en
nadyu'uk tnija'wimyip pøni ti jaty ja Dios
Teety wyinmaa'ñ'ajtpy. ¹² Kidi ja na_xwii'ñit
winmaa'yints adøm tøn nyikmø'øyim pø ja Diosxi
adøm ja y'Espíritu Santo tøn nyikmø'øyim jøts ja
xukja'gyuka'am ja Dios myøjmay'ajtin ja Dios
myøjkunuu'kxin. ¹³ Ja Dios Espíritu Santots øø tøn
xukyikyujy pøni ti jaty øø nnimadyajkpy, ka'ap
øøts ja ngø'øm xpiky'ajtin nyiktuñ, paty øøts
ja Dios tyiy'ajtin ndukmadøy ja jaa'y pøn ja'abi
ayuujk ja'abi winmaa'ñ tñimadoolip.

¹⁴ Pøni pøn ja Dios tyiy'ajtin tkanimadoolip,
ka'ap ja tkupøkti pøni ti ja Dios Espíritu Santo
yjanigajpxpy, nugo ja tijy kawej'ajtin. Ka'ap
tñimadøy, kumi ka'ap ja tnijawi sudso ja tja'gyukit,
ja' kuxi ja Dios y'Espíritu Santo tkamøøt'ajtidi.

¹⁵ Pønts ja Dios Espíritu Santo myøøt'ajtpy øy ja
tigati tja'gyukit jøts nipøn ja sa kyanø'ømxit. ¹⁶ Pø
nømpxi ja kajpxy jap nøkyijpxy: “¿Pøn idø'on tøn
t'uknimadøy ja Dios wyinmaa'ñ? Nipøn kyamayi

jøts ja Dios tkajpxwejt.” Øy ja yjade'en'aty, ja Cristo adøm ja wyinmaa'ñ nmøøt'ajtyimp.

3

Tu'ugyi øøts ja ndunk ku øøts ja Dios nmiduñ

¹ Kuts mee migu'uk ja Cristo y'ayuujk tø nduk-madowdi, ka' meets jade'en nmigajpxy sam idi'in yikmigajpxti pøn ja Dios Espíritu Santo yja' tø ñadyamiyoxkøjxniyidi, jade'en mee tø nmigajpxy sam ja jaa'y pøn tkajanchja'widipnim, jøts sam yik-tukmadowdi ja mutsk una'jk, ja Cristo yja'. ² Tum ja' mee tø ndukyikyujy midi jajtni, jade'en mee tø nduñ sami maxu'nk ja'ayi tsejtsk nøø yikmø'øy jøts ka'ap kaaky tojkk; ja'agøjxp ku mee mgamayinim midi tsep sam ja maxu'nk tkagupøkti ja tøøts kaaky ja tøøts jii'kxy; nayide'ents meets ixyam ook tigøy m'lity, ka'anin mee mmayi ja tseppi, ³ ja'agøjxp ku nayide'en x'ejxtinim sam ja jaa'y pøn ja Dios y'ayuujk tkanija'widipnim, ku mee mnadyami'ekyi tigati; ku mnamyijotma'adyidi jøts mga'uknamyigajpxwa'aninyidi jøts nayide'en mga'uknawyin'ejxwa'aninyidi, nayide'en mee xuni sami nugo jaa'y pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tkanija'widipnim. ⁴ Pø kuxi mee mnimy: “Øtsi Pablo møøt”, jøts jadu'uk ñømi: “Øtsi Apolos møøt”, nayide'en mee m'adi'ich sam idø'øn ja jaa'y pøn ni tu'uk ja Dios kyajpxy tkanija'wip.

⁵ ¿Tyimbyøn ja Pablo? jits ¿Tyimbyøn ja Apolos? Pø ja Diosxi øøts ja'ayi xumbi'ajtp, nay ja'ats øø tø xyiktunkpaaty jøts meets yja' ja tø xmibøjki. Ja ndunk øø tø nduñ midi øøts ja Dios tø xaguwani.

⁶ Jade'en ja tpaaty, øts idø'øn ndejint tø nni'ipy ja

tømt, jøts ja Apolos ja tø tnøguway jøts tø t'ejx'ity. Jøts ja Dios, ja'ayits tø tyikmuxy tø tyikyøñ ja tømt. ⁷ Ja Dios idø'øn tu'ugyi møj, jøts ja' idø'øn tuki'iyi tungøjxp, pø ja'axi ja tømt tø tyiktsø'øky jøts niti ja'adi pøn ja tø tjani'ipy uk pøn ja tø tjanøguway. ⁸ Nipønts kyamøji kyamutski øy ja tø yjani'ipy uk øyts ja tø yjanøway, pø ja Diosxi kø'øm ttanipatp ja mijuu'ñ pøni sã ja tyunk ja yã tyikyø'øy naxwiiñ. ⁹ Tum tumbi jaa'y øøts idø'øn namajtsk. Ja Dios øøts idø'øn xumbi'ajtp, jøts meets idø'øn mgam'ajtp midi ja Dios yja'ajtpy.

Uk nayide'ents n'ukpiktaajkint, meets idø'øn mdøjk'ajtp midi ja Dios kyøjpy. ¹⁰ Øts idø'øn ja Dios tø xpikta'aky pojtspi ana'ambi, jøts øts idø'øn ja tøj k tø nbots'okwã'añ, jøts ja wenkpi pojtspi tjaakyikyø'øy ja tunk. Tum a'ejxits ja tsøky sã pønjabøn pyøch. ¹¹ Nipønxi kyapaat'atyiyi jøts ja pøch ja abiky tyiktso'onda'akt, pø tøxi ja tu'ugyi tyañ midi ja Jesucristo pyøchkojpk'ajtpy. ¹² Kuts ja tøj k jyaakjayikpøch, øts ja oori yjaakpat, uk ja platits, uk tum tsuj tsaa, uk øyts nayide'en ja pu'uy, uk ja miyts, uk øyts ja wãxkipy, ¹³ ku wyinaty ja tiidyu'unin tyaaty jamnimts ñigaxø'økt pøni sã pøngapøn tø tyuñ; pø tum jøønxi jam wyinaty tump, ja'ats tyikni gaxø'økp pøni ti ja tøj k tø yiktakøjy. ¹⁴ Pøni pøn wyinaty tø tyiktuñ midi ja jøøn kamayip, yikmo'opts ja' myijuu'ñ; ¹⁵ kuts ja wyinaty tyøy, windigø'øpyts ja tuki'iyi midi ja wyinaty tø tjapøch øy wyinaty awisã yjanch'awa'atpidsimy pøn idø'øn jade'en tø pyøch.

¹⁶ ¿Ka' mee xnijawi ku meets ja Dios Teety mdsaptøjk'atyidi jøts ku ja Dios Espiritu Santo jam

chøøni? ¹⁷ Pøni pønts tjejtíp ja Dios ja chaptøjk, yikudigøyip ja Dios ja', ja'agøjxp ku kyunuu'kxyi Dios chaptøjk, meets ja Dios mdsaptøjk'ajttíp.

¹⁸ Kidi kø'øm mnadyuñidi. Pøni jam tu'ugin íxpiky jaa'y ñayjawiíyí, wan nayide'en nabyíkta'agiyí ejxim ja jaa'y midi ñiti tkajajtp, jøts jade'en tpaatt ja wejin ja kajin midi kanaxp.

¹⁹ Pø janch jawaani kajaaxi ja Dios wyejin jøts ñika' jade'en ja jaa'y y'íxpiky'ajtin. Yide'enxi ja Dios kyajpxy wyā'añ: “Ja kyø'øm íxpiky'ajtin ja jaa'y tabakjo'opidíp ja Dios, jøts ja kø'øm tyuktagidawiyidit.”

²⁰ Nayide'ents wyami: “Ñija'wíp ja Dios ja' ku ñima kyatuñ ja íxpiky jaa'y wyinmaa'ñ.” ²¹ Paty meets mganadya'agajpxiyidit ñipøn; pø meetsxi mja'ajtpy jøts øy xyiktunkpaattit tuki'iyi: ²² íxa Pablo, Apolos, Pedro, et naxwii'ñit, jujky'ajtin, o'jkin, íxyam'ajtin, jøts midi memp midi ja'tp; ²³ ja Cristots mee mja'ajtidíp, jøts ja Dios Teety ja Cristo tja'atmi.

4

Ja nwindson'ajtim kyudanaabyi tyunkjøøjp

¹ Paty meets jade'en xja'gyukit jøts ku øøts ja'ayi ja Cristo nbudøki, ja'ats øø ndunk'ajtpy jøts øø nnigajpxt ja Dios y'ayu'uch winmaa'ñ. ² Pøni pøn ti tø yiktaguwani, yiknigaxø'økp idø'on ja' ku ja tpadu'unt. ³ Ka' øts ja nmøjpikta'aky pøni sa meets xnigajpxy xnimadya'aky, uk pøni sats øts ja xejtí xwa'andi pøn jaty ya naxwiiñ ja jaa'y tiidyundíp. Ni øts paat nganadyunk'atyí kø'øm pøni sa ø njaa'y'aty. ⁴ Nitits nganadyapøkyjawiíyí, ñnija'wíp øts wa'ats ku øts ka' axøøk njaa'y'aty,

ka'ats ja njøp'ejxin ku øts ja nbøky kya'ity, ja nwindson'ajtimts ø kø'øm xii dyu'ump. ⁵ Paty kidi x'øjyawidi xka'øjyawidi ixyam tigati; awejxtinim wan ja nwindson'ajtim tyiknigaxø'kixy pøni ti jaty kayak'ejxpatp, jøts nay ja Dios tyiknigaxø'økp pøni sa t'ixy tu'uk tu'uk ja anmija'win, jats ja Dios ja t'øjyawit uk tka'øjyawit.

⁶ Migu'uktøjkti, meets m'øy'ajtingøjxp øts jade'en nwa'añ jøts xni'ejxu'uttit ja Apolos uk xni'ejxu'uttit øts. Paty øts idø'øn jade'en nwa'añ jøts nayide'en mjaa'y'attit sam øøts. Ka' nugo xu'undit agubajkpy yam ja Dios kyajpxy jade'en kyawa'añ jøts kidi nugo pøn xnadyamikexyidi uk xmi'ambøjkmidi pøn. ⁷ ¿Uk jaa dø'øn tu'uk jaa'y pøn jawaani myikwejidip? ¿Ti kø'øm tø xpaatti midi ja Dios tø mga'ukmø'øyidi? Pøni tum ja Diosts tø mmø'øyi, jadits ku mnadyamikexyi pøni ti jaty mmøøt'ajtpy, jade'enxi me mwani ku mets ja kø'øm tø xpaaty pøni ti jam mmøøt'ajtpy.

⁸ Kumeen jaa'yin meets yjawi mnayjawiyi pøn niti tka'ukta'ayoonidip. Windsønin yjawi mnayjawiyidi, jøts øø xka'ukja'myatsni. iOgidø'øn tyimyjanch mjanchwindsøn'atti jeexyip, jøts øø nayide'en ja ngutujk xmo'ot! ⁹ Jade'enxi øts yjawi nja'gyuki, pø tø øøts idø'øn ja Dios tyimy'ixoojk xyiktañ; jøts øøts idø'øn yjawi tø nyiktanibiktaagi jøts øø n'ookt; jøts øøts jade'en ja tsajp ja naajx x'ext xjawit, nayide'en ja Dios y'ankilis møøt ja naxwii'ñit jaa'y. ¹⁰ Maap mo'tp øø nyiktijy ku øøts ja Cristo yja' nbaduujni yam mee mnadyijyiyi møj nija'wibi pøn tnmadoogøjxidip ja Cristo yja'. Ka'ap øø njotmøjki yam meets yikxon myikwindsø'øgi. ¹¹ Ixyambaat øøts yuu ndani'ixy

møøt tøødsi, jøts ka'ap øøts nwet nnaamy te; øy øøts jaa'y sagasa xun, ka'ap øøts ndøjk te ma øø nboo'kxt, ¹² jøts nmijotkijxpy øøts ndunk nbøjk. Xjamigajpxigøøpy øøts jaa'y, ja øy tsuj ayuujk øøts ja nda'adsojimbijtpy. Ngupijcpy øøts pøni xpawojp øøts jaa'y. ¹³ Xjanchjabagajpxp øøts jaa'y, tuda'akts øøts ja n'ane'emy. Pista'agin øø nyiktuñ uk jade'ents øø nyikjaw i ejxim jaa'dyi'iñ jaa'dya'ach.

¹⁴ Ka' mee nnijayi jøts xatsø'ødyu'undit ku jade'en mdsøøni, n'ana'amwampy meets idø'n ja'agøjxp ku mee n'u'nk n'una'jkin njawi pøn ø ndsojktip. ¹⁵ O meets jeexyip xjamøø'taty namay ja yik'ixpøjkpi, ka' meets jadine'en ñamayi mdeety jabi øtsyixi meets ja'ayi tu'umpchi xeety'atp ja'agøjxp ku ja Cristo ñitsoojkin tø ndukmadowdi jøts ja janchja'win tø xpaatti. ¹⁶ Ixyamts mee n'amidøy jøts ø xpa'ejxtit.

¹⁷ Paty meets ixyam ndaniguexy ja Timoteo pøn ø n'u'nkja'wip nwindsøn'ajtimgøjxp, jøts pøn ø nayide'en xkamajstutp. Yø' mdukja'myatsidip sudso ø ndsøøni kuts ja Cristo nmibøjki ja yja' sa o magama ndukyikyujti pøn jaty ja Cristo tjanchja'widip. ¹⁸ Jam meets ja mmigu'uk pøn janchnamyikajxniyidip, nømp ja wya'andi kuk mee nga'ats'ext ja'agøjxp ku øts ja' ndsø'øgidi. ¹⁹ Pøni yikutujkpyts ja Dios, nninøjkxtipts pojin. Jamnimts ø n'uk'ext pøni janchtundip idø'n pøn namyikajxidip uk nugo dø'n kyajpxti. ²⁰ Ka'axi dø'n nugo nmadyajkint ku ja Dios yja' nbaduujñindi, pø jatyixi dø'n ja yikpadungojt. ²¹ ¿Sudsots uk mdsojktip jøts øts awa'an nnøjkxt jøts

n'atskastigimo'odit, uk ja yujy'ajtin jøts ja tsojkin ø nminøjkxp ku wyinaty n'ats'ejxti?

5

Ja' yiknigajpxp ku ja kya'øyi ku pøngapøn ñamyøøt'atyidi nugo

¹ Jade'en ja kajpxy yø'øy, jamik ja mmigu'uk tu'uk ja kyudaak tmøøt'aty. Janch møj ka'øy jaa'y'ajtin idø'øñ jade'embt tsinaa'yin, ni jambaat yø kyayikupiky mā ja jaa'y ja Dios tkanijawidi.

² ¿Jøts niti meets idø'øñ xkidyimbyøkyjawi ku ja mmigu'uk jade'en y'adi'ich? ¿Meetspik idø'øñ jeexyip mjotmay'oo'ktøjkp ku mmigu'uk jade'en y'adi'ich! Pøn yaa'dyøjk idø'øñ jade'en tø y'adi'ich ka'ap ja y'ukpaat'ajtniyi jøts ja jam xmøøtsøønidit, pawøpy ja pyaat'aty.

³ O meets idø'øñ njagamøøtsøøni jamts øts ja nwinmaa'ñ nyik'lity; tøts ja ndiidyuni winmaa'ñjotp pøn jade'en tø y'adi'ich ejximdam øts jam jeexyip ndyimchøøni.

⁴ Namyukidi nwindson'ajtimgøjxp, jam ø wyinaty ja nwinmaa'ñ meets møøt, jøts ja nwindson'ajtim Jesucristo myøk'ajtin mbudøkiyidit.

⁵ Jøts xyikjiwa'aktit ja jaa'y, wan ya ja miku' yik'ayo'ombaadyiyi kunim ja nwindson'ajtim Jesucristo wyinaty myiñ tiidyumbi, janimts ja nøjkx yiknitso'ok'ajtxiyi ja y'anmija'win.

⁶ Paty kidi mnadyamikexyidi pøni ti jaty jam mdundip. ¿Ja ka' mee xnijawi ku ja ka'ødyumbi ja yja' nugo tyikmiweni?

⁷ Paty kidi xmaa'kxti ja ka'ødyumbi midi tø wyindigøøñi, midi jam nugo myikma'jtidip. Jøts øy wa'ats m'ettit. Pø

tøxi kø'øm ja Cristo xku'o'ka'am kruskøjxp, jøts ja tø wyindsø'jkin'aty adømgøjxp Dios Teety wyingujkp. ⁸ Ja tiy'ajtin ja øy'ajtin adøm idø'øn ja Dios ndawindsø'jkiy'ejtimp, jøts ka'ap nijuuni nyikmøj'ajtint ja y'axøøkpì midi ja anmija'win nugu tyikwindigøøpy.

⁹ Nnimaay meets ku ja nøky ojts tu'uk ndanigaxti, jøts xkamøøtsøønidit pøn jaty ja y'axøøkpì yigaappi pyawinmaadyip jøts tum ja' tyunk'ajttip. ¹⁰ Ka'ap meets idø'øn ja yide'en xja'gyukit jøts ku meets abiky mdyimñabyiktaajkmìyidit, jøts ja ka'øy jaa'y, jøts ja meengyax jaa'y, jøts ja maa'tspi jaa'y, uk jøts ja tsamaxan windsø'jkip jaa'y xkadyimy'ukwin'ejxnidit; jabi kuwañimxi ja ya x'ejxtit ja'abi jaa'y o madsoo. ¹¹ Yide'en øts idø'øn ja ndijj jøts ku meets mganamyukit møøt ja' pøn nañikajpxiyip Cristo padumbi, yam ja kya'øyjaa'y, uk myeengyaxi, uk tsamaxan windsø'jkibi, uk yja'aji pøn tuki'iyi tkajpxyø'øgyojp, uk pøn ja nøø ja mu'uk ttunk'ajtp, uk myeech. Ja jade'embì jaa'dyi ni xkamøøtka'aty meets idø'øn ja'. ¹²⁻¹³ Ka'ap ø xpaat'aty jøts ø ndiidyu'unt ja wenk jaa'y midi abiktyi, ja Dios ja paat'ajtiyip. Meetsts idø'øn mbaat'ajtidip jøts xiidyu'undit ja mmigu'uk. Paty xyikjiwa'aktit ja pøkyumbi midi jam møøt tsinaadyip.

6

Ku ja kajanchja'wibi juez ja janchja'wibi jaa'y tmi'øøndi

¹ Ku meets mmigu'uk xni'øøniwya'añ, çtigøjxp meets idø'øn ja xaninijkxy ja juez pøn

tkajanchja'wip ja nwindson'ajtim Jesucristo, jøts nika' ja xaninøjkxti pøn ja janchja'win nayide'en tmøøt'ajttip? ² ¿Uk ka' meets idø'øn xnijawi ku ja' ttiidyu'undit ja naxwii'ñit jaa'y pøn ja Dios yja' tpaduujnidip? Pøni meetsts mdiidyumpy wyinaty ja naxwii'ñit jaa'y, ¿ka'ats meets idø'øn xjaty sudso xu'undit jøts xiidyu'undit pøni ti jam tuujnip jajtip? ³ ¿Ka' xnijawidi ku ja ankilis paat ndiidyu'unindit? jPøni jade'ents ja wyinaty, nija'wa'ampts adøm idø'øn sudso ya ndiidyu'unindit naxwiiñ! ⁴ ¿Sudso dø'øn ja xaninøjkxti ja wenk jaa'y pøni ti dø'øn ya naxwiiñ mdsep'ajttip m'ayo'on'ajttip? Ja' meets ja mdaninijkxpy pøn kajanchja'widip. ⁵ Ya'atpi dø'øn ti mjanchtatsø'ødyu'undip. ¿Ni tu'ugin meets ja jam xkamøøt'aty pøn tjajtp ja ttiidyu'unin? ⁶ ¿Tsaach'øy idø'øn ja' jøts namajtsk ja janchja'wibi ñañi'øøniyidi ma ja jaa'y jam kyajanchjawidi?

⁷ Tsø'ødyumbimxi mee mjagaxø'kni ku meets jam tukjanchja'wibi jaa'y mnamyidsep'atyidi. Ku ne'egi amøñi xkamidanidi pøni sa myiktundi. Nisa ne'egi mgawa'andit øy mjayikwimaa'tsti. ⁸ Janch tum wimbet'ampy mee ne'egi xuñ, øy meets ja mgø'øm mmigu'uk sa xuñ midi jagati pøky, uk wime'chpts meets ja' ne'egi.

⁹⁻¹⁰ ¿Uk ka' idø'øn xnijawidi ku ja Dios ja kyutujk wyinaty tkadanitani pøn jaty ja tiy'ajtin tkatundip? Nay'ejx'etidi, ejxim myikwin'øøndi, ka'axi wyinaty ja Dios ttanitani ja kyutujk pøn jaty namyøøt'ajtidip øy ja jyaga'amajtskidinim, ni ja' pøn jaty ja maxandsaa windsø'jkidip, ni ja' pøn jaty ja wenk tø'øxyøk uk wenk yaa'dyøk tmøøt'ajttip, ni ja yaa'dyøjkti pøn ja myiyaa'dyøk tmøøt'ajttip,

ni ja' pøn jaty maa'tstip, ni ja meengyaxti, ni ja' pøn tuki'iyi tjanchkajpxyø'øgyøxtip jaty, uk pøn jaty ja win'øø'nk ttunk'ajttip. ¹¹ Jam mee muuma pøn jade'en y'ijty tsinaadyip; ka'ats ja ixyam jade'en y'uktsinaañidi pø tøxi ja nwindson'ajtim Jesucristo køjxp pyøkwyatsnidi, jøts ja Dios Teety tø yiktagidøkidi, jøts y'Espiritu Santo køjxp ja tø xkupijkyindi.

Sudso ja nne'kx ndawindsø'jka'ant ja Dios

¹² Jade'en ja ayuujk yø'øy ku o tigati nduu'nint, nipøn ja xkadabayø'øyint. Øy idø'øn ja jade'en yjawa'añ ka'ats tuki'iyi y'ødyuñ pøni ti yiktump; jabi ka'axi pyaat'atyiyi jøts ja tu'ugyi nugo ndyimyikmajadaajkin. ¹³ Janch idø'øn ku ja kaaky ja tojkx ya tø yikpikta'aky jøts ja maatsjotp ñøjkxt, ka'ats ja ne'kx ja' wya'añ jøts ja nugo yiktapøkyu'unt sam ja winaagin ja'ayi ttunk'atti. Kudigøøpy y'ity ja kaaky ja tojkx jøts ja maats nayide'en, ne'egi tampts xemikøjxp ku adøm nne'kx ja Dios Teety ndawinja'wa'ant ndawindsø'jka'ant jøts ja nayide'en amuum xmøøt'ejtint. ¹⁴ Nayi myøk'ajtin ja yik'awa'amp jøts ja xyikjujkpyøjkin jadigojk sam ja nwindson'ajtim Jesucristo ja ojts tyikjujkpyiky.

¹⁵ ¿Ka' mee xnijawi ku meets yø mne'kx Cristo tne'kx'aty nayide'en? ¿Øy idø'øn jøts ja Cristo ñe'kx nnixajiyit jøts øts ja nmo'ot ja ka'ødyø'øxyøjk midi ttunk'ajttip ja yaa'dyøjk? ¡Nima yø jade'en kyatiy! ¹⁶ ¿Uk ka'anim idø'øn xnijawidi ku ja ka'ødyø'øxyøjk yikmøøt'aty jøts tu'ugyi ja ne'kx namyayi wyimbejtni? Pø nømpxi ja nøky wya'añ:

“Tu'ugyi ja nõjkx wyimbetti.” ¹⁷ Kuts tu'uk ja jaa'y ja nwindson'ajtim Jesucristo tminamyayi, tu'ugyits ja nayide'en wyimbejtnidi.

¹⁸ Paty kidi nugo mnamyøøt'atyidi, wingaktu'utti yø'øbi pøky. Øy idø'on pøky yjaji, yiktump øy midi'ibi jadu'uk pøky, ka'ats ja jade'en tyimbyaaty sam ja jade'embì pøky, pø ja kø'øm ne'kxi pøkyumbajt tyimwyamp kø'ømts ñamyayi ja namyidundigøyi. ¹⁹ ¿Ka' xnijawidi ku meets ja Dios Espíritu Santo mdsaptøjk'atyidi? ¿Jøts ku ja Dios Espíritu Santo jam chøøni mne'kxkøjxp? Pø ni yø mne'kxi mee xkaja'aty, ²⁰ pø janch tsowixi ja Dios tø mjuyidi ku ja y'u'nk tø xku'ayo'ombaaajta'am. Paty meets idø'on ja Dios ja mne'kx jøts ja m'anmija'win amuum xawindsø'øgit, jabi tum Diosxi yø'yja'.

7

Sudso ja amajtsk jaa'y'ajtin ñaxt

¹ Ixyam øts ja nõky n'adsojimbijty midi mee tø xaniguexy. Ja øy ja' ku jaa'y kya'amajtskidit; ² jade'ents ne'egi pyaat'atyì jøts ja yaa'dyøjk kija' tmøøt'attit ja ñidø'øxy, jøts ja tø'øxyøjk kija' nayide'en tmøøt'attit ja ñiyaa'y, ja'agøjxp ku ja pyøkyi ku jaa'y nugo ñamyøøt'atyidi. ³ Myimado'op idø'on ja yaa'dyøjk ja ñidø'øxy nayide'en sam ja tø'øxyøjk tmimadoomit ja ñiyaa'y, jøts jade'en nixem niyam ñadyajotkujk'atiyidit. ⁴ Ka'ap ja tø'øxyøjk nadyu'uk tja'aty ja ñe'kx, ja ñiyaa'y ja paat'ajtiyip; jøts nayide'enmi ja yaa'dyøjk, ka'ap ja nadyu'uk tja'aty ja ñe'kx, ja ñidø'øxy ja paat'ajtmiyip. ⁵ Nagyupøkidip

idø'øn ja namajtsk jøts ñamyøøt'atidit; pøni tyundipts ja kajpxy jøts ñay'amaay'atidit ku ja Dios wyinaty t'ajot'atwa'andi, ots ja jade'en ttu'undit. Kuts ja jotmay tyikugøxidit, nayide'ents ja chinaa'yin tyikyø'øgyojmidit, ja' ka'uk'øyni ku kya'uknagypøjknüyidi jøts ja miku' winøø'mbi tyuktunidit ja pøky abiky.

⁶ Ka' mee ndaguwani jøts mga'amajtskidit, amajtski meets pøni jade'en xtsojkti. ⁷ Jade'en ø njatsøjky jøts mee mga'amajtskit sam øts; ka'ats adøm ja Dios ja winmaa'ñ jøts ja kunuu'kxin tum jade'en tø xmø'øyim, tigach ja tø tyikwa'kxy.

⁸ Pøn jaty ka'amajtskidipnim, uk pøn tø kyu'o'kiñidi, ja' øts idø'øn n'ana'amdip ku yjawi yja'øyi jøts kya'amajtskidit sam øts. ⁹ Pøni ka'ats tmimajada'akti jade'embí tsinaa'yin, wan ne'egi t'amajtskidi pø ka'axi y'uk'øyiñi ku ja wyinaty o pøngapøn t'ukmøøt'ajtni.

¹⁰ Pøn jaty amajtsk jaa'y, ja'ats ø n'ana'amdip jøts ja tø'øxyøjk nijuuni xøøw tkamajtstu'utt ja ñiyaa'y. Kidi øtsip idø'øn jade'en wamp, ja nwindson'ajtim idø'øn jade'en kø'øm ana'amp.

¹¹ Pøni myajtstutpyts ja tø'øxyøjk ja ñiyaa'y, ka'ap ja y'amajtskit, uk myøøtnagyajpxipts ja ñiyaa'y jøts jadigojk y'amatskjaa'y'attit. Nayide'ents idø'øn ja yaa'dyøjk pyaät'atyiyi ttu'unt.

¹² Yide'ents ø nwami, øy ja nwindson'ajtim jade'en yjagawa'añ, pøni pøn yaa'dyøjk tø tmøøt'amatski tu'uk ja tø'øxyøjk pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp yam ja yaa'y ne'egi ja janchja'win tmøøt'aty, pøni tøts ja kajpxy ja ttundi jøts ja y'amajtsk'ettit, ka'ats ja yaa'dyøjk ja tmajtstu'utt.

13 Pøni jamts ja tø'øxyøjk tniyaa'y'aty tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp yam ja tø'øxy ne'egi ja janchja'win tmøøt'aty, pøni tøts ja kajpxy ja ttundi jøts ja y'amajtsk'ettit, ka'ats ja tø'øxyøjk ja tmajtstu'utt. 14 Pø tøxi ja yaa'dyøjk kunuu'kxy tyañ øy ja janchja'win ja tjagamøøt'aty ku ja tø tpiky tu'uk ja tø'øxyøjk pøn ja janchja'win tmøøt'ajtp. Jøts nayide'en kunuu'kxy tø tyañ ja tø'øxyøjk øy ja janchja'win ja tjagamøøt'aty, ku ja tø tpiky tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja janchja'win tmøøt'ajtp. Ku ja kyajade'enit, tum kajanchja'wip u'nkts meets ja m'u'nk m'unaj'k wyimbidsømni; ka'ats, pø tøxi Dios ja y'øyjaa'y'ijxyidi Jesucristo køjxp. 15 Pøni y'amidøøpyts nidu'ugin ja yaa'dyøjk uk ja tø'øxyøjk pøn dø'øn ja janchja'win tkamøøt'ajttip jøts ñawya'kxidit, wants tnawya'kxyidi. Niti ayuujks tka'ukmidanidit ja yaa'dyøjk uk ja tø'øxyøjk pøn dø'øn ja Dios tjanchja'widip, pø ja'axi ja Dios xamidsojkimp jøts ka' ja tsep uk ja ayo'on nmidsinaa'yindit. 16 ¿Ja ti me tø'øxyøjk mdanija'wip pøni myiknitso'okp mets ja mniyaa'y ku ja janchja'win ja tkamøøt'aty? uk ¿ti me yaa'dyøjk mdanija'wip pøni myiknitso'okp mets ja mnidø'øxy ku ja janchja'win ja tkamøøt'aty?

17 Ots jyasa'ji, tum jade'en idø'øn ndsinaa'yint sa ja nwindson'ajtim ttsøky, jøts pøni sa adøm ja jujky'ajtin ja tø xmø'øyim nayjade'en sam wyinaty njujky'ajtyim ku ja Dios ojts xwaadsø'øyindi. Jade'en øts idø'øn n'ane'empy mā jaty ja janchja'wibitøjkti. 18 Pøni wyaadsøøpy ja Dios ja jaa'y pøn ja ejxpajt ñe'kxkijxpy myøøt'ajttip sam ja israelit kostumbri, ka'ap ja ttatsø'dyunt,

wan ja jade'en ttañ; pøni wyaadsøpyts pøn ja ejxpajt ñe'kxkijxpy tkamøøt'ajtp, ka'ap ja kuwanikøjxp yikpiktaajkit ja ejxpajt ñe'kxkijxpy. ¹⁹ Wan ja tmøøt'aty uk tkamøøt'aty ja ejxpajt jap ñe'kxkijxpy nugo ku ja Dios ja tpaduujni ja kyutujk. ²⁰ Jade'en idø'on jaa'y tya'ant sam ja yijty t'ixy ku ja Dios y'ejxkajpiyi. ²¹ Pøni nugots øy pøn windsøn mdyimiyiktuñiyi sam jaa'y jiyujk tsakaa tjagyepy winet ku ja Dios ojts mwaadsøyi, ka'ats mets ja xkumayjawit ku wine'enin xpaatt ja awa'ats'ajtin. Jatyits idø'on ja xkupøkt, ka'ap ja jeky xpawinma'aty. ²² Pøn idø'on wyinaty juy ja jaa'y yik'ejttip ku ja yiktamidsøky jøts ja nwindsøn'ajtim ja tjanchjawit, ja nwindsøn'ajtimts ja ixyam myidunip kø'ømdsøky, ka' juy, jøts ja jaa'y pøn jaty jade'en tkayiknajxtip nayide'en ja ixyam ja nwindsøn'ajtim kø'ømdsøky tmidunidi, ja Cristo ja' tyumbidi. ²³ Janch tsowi meets ja Dios Teety ja y'U'nk mdagujuyi, paty kidi nugo mnay'ixmachidi jøts ja ka'øchinaa'yin xpadøjkiñidit. ²⁴ Jade'ents migu'uktøjkti, jøts jade'eña'am xyikyø'ødyit ja mjujky'ajtin sam ja Dios tø mbaadyidi ku tø mwaadsøyidi.

²⁵ Tits ø nda'ana'amdip pøn ka'amajtsk jaa'dyi, ka' ja nwindsøn'ajtim ja sa tnigajpxy; øts idø'on ixyam ngajpxnaxwampy tu'uk ja nwinmaa'ñ sudso dø'on yjawì tyuu'baatt tyuu'wetst ja tsinaa'yin. ²⁶ Jade'en ø njawa'añ jøts ja yaa'dyøjk jadi'iñi tya'ant ja'agøjxp ku ixyam ja tsinaa'yin janch tsep janch aduky. ²⁷ Pøni m'amajtskjaa'yits, kidits x'ixa'ay sudso ja mnidø'øxy møøt

mnamyajtstu'udit; pøni ka'ats m'amajtskjaa'yi, kidits ja amajtsk'ajtin xpawinmay. ²⁸ Pøni m'amajtskipts ka' me mbøktyuñ; pøni amajtskipts tu'uk kiixe' ka'ats ja nayide'en pyøktyumi. Pøni amajtskidip tsep ja chinaa'yin ja tpaattit; ja'ats øts idø'øn njatsøjkpy ku øts idø'øn jade'en njawa'añ, jøts ja ayo'on xkapaattit.

²⁹ Meets migu'uktøjkti, ja'agøjxp øts idø'øn jade'en nwa'añ ku ja nwindson'ajtim wyingoni. Paty icyam mdsinaañidit yide'en: Pøn jaty ja ñidø'øxy jam, ja Dios idø'øn ja yja' ja ne'egi tyajotmay'o'jkip jøts ja yjuky'ajtin tyiknaxt ejximdam ja jeexyip nadyu'uk'aty. ³⁰ Pønts yaxtip jüdyip, jade'en ja chøønidit sam ja' pøn kayaxtip kajüdyip; pøn jotkujk'ajttip xondaktip, jade'en ja chøønidit sam ja' pøn kajotkujk'ajttip kaxondaktip; pønts juudyip kajpxtip, jade'en ja yjuy kyajpxy ja tjawidit ejximdam ja jeexyip tkamøø'tatti. ³¹ Pøn jaty ttaxondip yø naxwii'ñit tsinaa'yin, jade'en ja ñayjawiyidit sam ja' pøn jaty ja tkadaxondip; jabi kugøxi jøp'amxi yø naxwii'ñit tsinaa'yin y'ity.

³² Ja' meets idø'øn njadamidsøjkpy jøts ka' øy ti nugo xtyimdyajotigø'ødyit ya naxwiiñ. Ku dø'øn ja yaa'dyøjk kya'amajtskjaa'yi, ja nwindson'ajtim ja ja'ayi pyawinmaapy sudso ja tyikjotkujk'att; ³³ kuts ja y'amajtskjaa'yi, ja'ats ja pyawinmaapy sudso ja yjuky'ajtin tpaatt jøts ja ñidø'øxy tyikjotkujk'att. ³⁴ Tigach ja tø'øxyøjk tsinaa'yin tyiknaxy midi ka'amajtsk jøts nayide'en ja' midi amajtsk. Midi ka' y'amajtski ja nwindson'ajtim yja' ja tyajotigøøjyip jøts ja amuum ttamiyøxy ja

ñe'kx møøt y'anmija'win; pønts jam ja ñiyaa'y, ja myijotigøøpy jøts sudso ja ñiyaa'y tyikjotkujk'att.

³⁵ Ka'ap øts ya'at nnigajpxy jøts mee niti xkady-imy'uktunk'atnit, paty øts idø'øn yø nnigajpxy jøts yikxon mdsøønidit sam idø'øn yjapaat'atyiyi jøts ja nwindson'ajtim yja' xmijotigø'ødyit.

³⁶ Pøni jamts ja u'nkteety pøn t'øyja'wip jøts ku yjawī y'øyi jøts ja ñøøx ne'egi y'amajtskit ja'agøjxp ku ja yjawī ja yjumøjt ñaxni jøts ja wyinmaa'ñ tyigatsni, wants jade'en ttuñ pøni øy tjawi, pø ka'axi ja pyøkyi. ³⁷ Pøni jamts jadu'uk ja u'nkteety pøn idø'øn yikxon tpawinmaapy øy tsuj jøts ja ñøøx ne'egi kya'amajtskit, øyts idø'øn ja y'adi'ich jade'en. ³⁸ Paty idø'øn jade'en pøn ja ñøøx tyik'amajtskip, øy adøtsp idø'øn ja wyinaty; pønts ja ñøøx tkayik'amajtskip, jaaktyimwyindøøpts idø'øn ja wyinaty jawaani ku ja jade'en wyinmay.

³⁹ Kutujkøjxp ja tø'øxyøjk tmøøtsøøni ja ñiyaa'y pøni jujky'ajtp ja'; pøni o'kp kudigøøpyts ja', øyts ja pøn tmøøt'amatskiñit, nugo ku nayide'en ja yaa'dyøjk ja janchja'win tmøøt'aty. ⁴⁰ Ne'egi jotkujk ja chøønit pøni ka' y'uk'amajtskiñi. Jade'en øts idø'øn ja ngø'ømgajpxwejin nyaky, jøts nmøøt'ajtpy øts idø'øn ndijy ja Dios Espiritu Santo.

8

Sudso ttu'undit ku ja windsø'jk'ñiñ yiktaniwa'adit midi yiktawindsø'jkip ja maxandsaa uk øy ti jadu'uk awanax

¹ Ixyamts ø nnigajpxwa'añ sudso xu'undit ja kaaky tojcx midi tø yiktawindsø'øgi ja maxandsaa. Wa'ats ja njanija'wa'andi sa ja

ndu'unindit; ja'ayi ja nugo nnadyamiguejxyindi ku adøm møj nija'wibim, ka'ap ja nmøjpiktaajkyin ku ja tsojkin ja pa'ayo'owin tyikmøji tyikmayi ja winmaa'ñ. ² Pøni jam ja jaa'y pøn nadya'agajpxip ku ja ti yiin wan tnijawi ja'agøjxp ja jade'en wya'añ ku ja kyawijyi kyakejyi. ³ Jabi y'ejxkajpyts ja Dios ja' pøn ja tsojkip.

⁴ Sudsots idø'øn xu'undit, ¿mga'adyip mjøø'kxtip idø'øn ja' midi ja maxandsaa tø yiktawindsø'øgi? Nnija'wa'amp ndøm ku ja maxandsaa kyaDiosi, pø tu'ugyixi ja Dios. ⁵ Jaa dø'øn ja jaa'y pøn wandip ku dios ja janch namaydi ya naxwiiñ jøts jam tsajpjotp, ja'agøjxp idø'øn may ja dios ja jaa'y twindsø'øgidi ku jade'en tjā'gyukidi, ⁶ tu'ugyits adøm ja nDios, ja Dios Teety. Ja Dios Teety idø'øn tuki'iyi tø tyik'øyi, jøts ja' adøm idø'øn nnijujky'ajtyindip jøts ja ndamiyojxin ja ndsinaa'yin. Jats tu'ugyi nayide'en ja windsøn, ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja'agøjxp idø'øn tuki'iyi tø y'øyi, jøts ja'agøjxp adøm idø'øn nayide'en tø xyikøjyim ja Dios.

⁷ Jats may ja janchja'wibi jaa'y pøn tkaja'gyukidip ja yjade'embī tsinaa'yin. Pøn jaty y'ijty ttawindsø'jkidip ja kyaaky ja tyojkx ja maxandsaa ku ja ixyam ja'abi tkaydi ttojxiti jade'eñim ja wyinmaydi ku ja nay ja'abi dios yja' jadigojk ttawindsø'øgidi; kuts ja tpawinmaadyøkididi jøts ja tpøkyjawidi ja'agøjxp ku ja tkaja'gyukidinim. ⁸ Kidi ja' adøm inet jawaani øy nwibejtint pøni kaa'yimp jøø'kximp, nayi ka'ats adøm inet jawaani ka'øy nwibejtint pøni ka' adøm ngaa'yim. ⁹ A'ejxits mee m'adø'øtst, o

meets ja xka'aty xojkxt jøts ka'ap ja mmigu'uk ja xukpøkyjāwidit, pøni pyøkyjāwidipnim ja tuki'iyi ja'agøjxp ku ja yjanchjā'win ja ka' yikxon tyuu'døkidinim. ¹⁰ Ku n'ukpiktaajkint, yam mets ja mjanchjā'win tø myøji myayi jøts m'a'ejxnaxit tu'uk ja mmigu'uk pøn okwā'añ ja yjanchjā'win tyiktso'ondakpnim, ku mets jam mdsøøni agujk jotkujk jøts xji'kxy ja kaaky ja tojkx midi tø yiktawindsø'øgi ja maxandsaa uk øy ti jadu'uk awanax, ¿ka'ats idø'øn ndejin mbaduu'miyit nayide'en ja mmigu'uk pøn m'a'ejxnaxiyip? ¹¹ Jøts jade'en xyiktuu'tigø'øty ja mmigu'uk ja'agøjxp ku kyatiynim kyadudā'akñim ja yjanchjā'win, yam ja Cristo ja tø yjagu'oogiyi. ¹² Jade'ents idø'øn, ku ja pøky jade'en xu'undit jøts ja mmigu'uk yjanchjā'win xyik'amutskiyidit, ja Cristo meets idø'øn kø'øm jade'en mmidundigøøpy. ¹³ Pøni ndukpaajtyimpts tam adøm jade'en ja nmigu'uk ja tyuu'tigøø'yin ku yikji'kxy ja maxan wyindsø'jk'i'ñ, paat'ajtiyipts ne'egi jøts ja ka'ap jade'en n'uktu'una'ant jøts ja nmigu'uk jade'en ja pøky ngadani'ejxa'ant.

9

Ti dø'øn paat'ajtiyip ja nwindson'ajtim kyudanaabyi

¹ Tø øts idø'øn ja Dios xaguwan jøts øts ja ngudanit jøts ja kyajpxy y'ayuujk ja nnigajpxiyit, nipøn jaa'lyts ø xkapaat'aty jøts øts ja ndukmado'ot pøni ti jaty ø ndumpy; pø tøxi øts ja nwindson'atim Jesucristo n'ixy, meetsts idø'øn ndunkjøøjp'ajtpy ku øts ja nwindson'ajtim tyunk nbadøjkiyi. ² Jaa

abiky ja jaa'y pøn ø xka'ejxkaptip jøts ku øts ja Dios xkudanaabyi'aty; meetspits mbaat'ajttip jøts øts jade'en x'ejxkaptit, pø øtsxi meets ja nwindson'ajtim tøn dukmibiky, kuts meets jade'en tøn dukmadøy ja janchja'win jade'ents idø'øn wyingaxi'iky jøts ku øts ja Dios njanchkudani.

³ Yide'en øts idø'øn n'adsøy pøn jaty ø xpagajpxtip: ⁴ Xpaat'ajtp ø nyikmo'ot ja kaaky ja uujkin, ⁵ jøts xpaat'ajtp ø nayide'en jøts ja nnidø'øxy midi tjanchja'wip ja Dios nbawaamit sam ja jadu'ukpi kudanaabyitøjk ttundi, møøt ja nwindson'ajtim y'ajch y'uch jøts nayide'en sam kø'øm ttuñ ja Pedro. ⁶ ¿Ja ti øts yø møøt ja Bernabé xpaat'aty jøts øøts ja ngaaky ndojkx nnidu'unt? ⁷ ¿Ma dø'øn ja soldadi kø'øm y'uknay'ijxyiyi? ¿Ma dø'øn ja jaa'y tka'ukjii'kxy pøni ti tøn tni'ipy jøts pøni ti tøn tyikpidi'iky? ¿Pøn idø'øn nugo ukuborreegi'ajtp jøts niti kyagida'anxiiyi? ⁸ Kidits mwinnmaydi ku øts jade'en kø'øm n'awijy, nayide'enxi ja Moisés kyutujk wya'añ. ⁹ Pø yide'enxi jap jaabyety y'ity nøky kyutujkijxpy: “Kidi ja mdsakaa ajeñ xyik'okti ku ja xyiktunwa'andit.” Kidi ja'agøjxp ja Dios jade'en wyaañ ku ja tsakaa ja ja'ayi tjomay'aty, ¹⁰ pø adømgøjxpxi dø'øn ja ejxpajtin ja jade'en tpihta'aky. Paty ja kutujk jade'en yikjaay ku adøm ja y'øy'ajtin ja pya'ayo'owin ja xuktanitsoojkin; pø nayide'enxi ja jii'kxy ja pyaat'atyiyi pøn yuup tump sam ja' pøn yikpidi'jkpy ja pikta'aky. ¹¹ Tøts øøts ja Dios kyajpxy y'ayuujk namyayi nni'ipy ma meets jam, ¿ka'ats idø'øn y'øyi jøts mee n'amido'ot ja pudøjkin? ¿Ti øø ndajujky'atp ya? ¹² Pøni

m'amidoojip mee tigati ja wenk jaa'y jøts meets ja xmø'øy, jawaani kajats øø xpaaat'aty.

Øyts øøts ja jade'en xjapaat'aty, ka'ats øøts ja nbayø'øy kuwani; nmidanaapy øøts ja' pøni ti øøts xjajtp pøni ti øøts xka'ejtxip jøts øøts jade'en ngayiktuu'duky ja Cristo y'ixpøjkin ja Cristo y'ana'amin. ¹³ Mnija'wip meets ku ja jaa'y pøn tsaptøjkjotp ttundip, tum ja' ja tyajuky'ajttip pøni ti jam tøjkip. Pøn ja altajr jam t'ejx'ejttip ma ja jiyujk jam y'øøky midì windsø'jkin'ajtp, ja'abi tsu'uchts ja yikmøødyip. ¹⁴ Nayide'en ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tø yjanimy jøts ja tyunk ja ttajuky'attit pøn ja nitsoojkin ayuujk tnigajpxtip. ¹⁵ Nijuuni ja'abi winmaa'ñ nugo ngadamajada'aky, ni ja'agøjxp mee nganijayi jøts mee xmo'ot o tigati. ¡Wan øts jade'en ne'egi t'øøky, pø ndajotkujk'ajtpyxi øts ku øts jade'en ndsøøni!

¹⁶ Kuts idø'øn ja Dios y'øy'ayuujk y'øwyinmaa'ñ njanigajpxy, ka'ats øts ja nnadyamøjpikta'agyiyi, pø kø'ømxi øts ja tø ngupiky ku øts ja tø nyiktaguwani. ¡N'ayøøy øts ku øts nganigajpxt! ¹⁷ Pøni kø'øm tsojkingøjxpts øts nduñ, n'awijxpyts øts ja n'øy'ajtin. Ka'ap øts jade'en ja ndunk, jabi kø'ømxi ja Dios xwi'ixy ku øts ja øybi tunkjøjpp xmø'øy jøts jatyi ngupøjkøjy. ¹⁸ Ja' øts idø'øn ndajotkujk'ajtpy ku øts ja nitsoojkin ayuujk nnigajpxy jøts ø niti mijuu'ñ nga'amidøy, øy ja jade'en xjapaat'aty jøts øts ja' ndajuky'att.

¹⁹ Ots ø nipøn njagamiduñ, tøts ø kø'øm nadyamidsøkyi jøts mee nmidu'unt, jøts ja Cristo jade'en ndukpaattit. ²⁰ Kuts ja israelit jaa'y nmøøtsøøniði nayide'ents ø ndsøøni sam ja

chøønidi jøts øts ja Cristo jade'en ndukpaattit; ja Moisésxi øts idø'øn ja kyutujk n'atskupøjkíp øy øts ja'abi kutujk xjagapaat'aty. ²¹ Kuts øts abiky nnøjkxmi mā ja Moisés kyutujk tkayiktuujnidi, nayide'ents ø ndsøøni sam ja chøønidi, øy øts idø'øn ja Dios kyutujk ja'ayi nyikmøjtøjkíyi, pø ja Cristoxi øts ja y'ana'amín nbaduujnip. ²² Kuts ø nmøøtsinaamyidi pøn ja yjanchja'win tyiktuu'døjkyidipnim, ka'ap øts ja nugo nyik'amutskidi, ni ja namyikaxi'ajtin ngayiktuñ, nayide'en ø tø nnabyikta'agyí sam ja'adi jøts øts ja jade'en nyikjotkujk'atti. Tøts idø'øn tu'uk tu'uk nja'gyuki pøni sã ja chøønidi, jøts øts ja jade'en ndukpaattit ja Cristo. ²³ Ja'agøjxp øts jade'en nduñ ku øts ja nitsoojkin ayuujk nnigajpxwa'añ, jøts ø wyinaty nayide'en nbaaty ja kunuu'kxin ja øy'ajtin møøt ja'adi pøn jaty tjanchja'widip ya'atpi ayuujk.

²⁴ Mnija'wíp meets ku jaa'y pyujtkejpxti, namay ja yjaputti tu'ugyits ja pujtkejpxpi myajada'aky jøts ja tpiky ja ñibuty. Paty idø'øn nayide'en mbuttít jøts ja øy'ajtin xpaattit. ²⁵ Pøn jaty tuki'iyi t'a'ejxigyøjxp ku kyuyatwa'añ jøts kyuyajta'aky yikxon, ka'ats ja sã yjaty ku tyimgyuyajtni. Ja'agøjxpts ja jade'en kyuyata'akti jøts ja tpøktit ñiguyaty midi idø'øn ja kuyajtpi pyøjktíp ku ja myajada'akti, jøts ka'ap ja xemikøjxp y'ity; ja xemikøjxp pikta'aky adøm ya naxwiiñ nbatnajxyim midi wyinaty yikmøø'yimp xemikøjxp. ²⁶ Nnija'wíp øts wa'ats midi'ampy ø nnijkxpy ka' øts nugo nbuty wimbeets kugoots; nbaatp øts idø'øn ja' midi ø nbaatwampy, ka' øts nugo n'adi'ich. Ka' øts jade'en nugo ngojxwidity

jøts øts nika' ti ndukpety. ²⁷ Jawyeen øts yikxon nnay'a'ejxiyi jøts øts nne'kx ndukmibiky pøni sa øts idø'øn ja ndsøky pøni ti øts idø'øn ndunwampy, jøts øts kidi nøjkx jawyeen tsø'ødyumbim njaty Dios wyingujkp yam øts ja jaa'y tø ndukmadowdi sudso'ampy ja nitsoojkin ja pa'ayo'owin ja tpaattit, jaa ku øts ne'egi nga'ukpøjknit ja niduñ.

10

Ja' yikni'ana'amp jøts ja maxandsaa uk øy ti jadu'uk awanax kyayikdiosjawit

¹ Mnijawidip migu'uktøjk idø'øn ku ja møjaa'dyøjk niduki'iyi ja Dios ja yoots tyaduu'wajidøø, jøts nayide'en niduki'iyi ja Dios øy tyuktanajxidøø ja Tsajpts Mejy. ² Jade'en idø'øn ja ndejint niduki'iyi tpattøø ja nøbajtin jøts ja tmøøt'etti Moisés. ³ Niduki'iyits nayide'en tjøø'kxtøø ja tsajpjotpit jii'kxy, ⁴ jøts nayide'en niduki'iyi t'uktøø ja tsajpjotpit nøø. Pø ja'abi nøøjxi ja y'uktip midi jam mu'tp tsagøjxp midi payø'øydip. Ja Cristots idø'øn ja myøk'ajtin ñanky'ejxip jam tsagøjxp. ⁵ Namayts ja'adi pøn ja Dios Teety tkamimadoodøø jøts ja jamyi abak etjotp y'oo'knidøø.

⁶ Ejxpajtin adøm idø'øn ya xmø'øyindip paty idø'øn ja jade'en yjatti jøts adøm ja ka'øysi tsinaa'yin ngatsojkint sam ja ttundi. ⁷ Paty kidi meets ja maxandsaa xwindsø'jkyinidi sam ja ttundøø niwinaagin, jøts sam idø'øn ja yiknigajpxy nøkyjøtpy: “Winets ja jaa'y kaabyi ukpi y'ixakti jøts twinxødundi ja maxandsaa.” ⁸ Ka'ap adøm idø'øn xem yam nugo nnamyøøt'ajta'ant kija'

uk tu'ugyi ja amajtsk jaa'y tyik'ettit ja ñiyaa'y uk ja ñidø'øxy, sam ja jaa'y tkamøjpiktaktøø winaagin ja y'amajtsk'ajtindi, jøts ja'ayi tukxøøwyi tku'oo'kyidi ja pyøky ni'ee'pxigøøk mil. ⁹ Ka' mibaat ja Dios tyuda'aky'ajtin ndana'ejxin uk nugo nwinmaa'ñ'ejxwa'anin sam ja jaa'y winaagin y'adøtstøø midi ja tsaa'ñ ojts yikxon chu'tstigøyidi. ¹⁰ Jøts nisa xkatejtit ja Dios pøni sa ja mduñidi. Ka'ap jade'en m'adø'øtstit sam winaagin y'adøtstøø ku ja tka'ødyejti ja Dios, ja' midi ojts tyagida'agyidi ja ayo'on ku Dios ja tyumbi tkejxy midi ja o'jkin ojts tyukpaadyidi.

¹¹ Adømgøjxp idø'on jade'en ja møjaa'dyøjk yjajttø kyubattø, jøts nay adømgøjxp ojts jaabyety jade'en tyañ jøts yø n'ejxpajt'ajtint jøts jade'en ngadsinaa'yint sam ja chinaadyøø ixa ja nwindson'ajtim Jesucristo wyingoni ja tyiidyu'unin xøøw. ¹² Pøn jaty yjaw i nisa kajattip, pøn dø'on yjaw i øy tsinaadyip, wants ja tnay'ejx'ityidi jøts ja kyawinmaa'nmya'attit. ¹³ Nay ja ayo'on midi ixyam mdanajxtip ku yik'ejxmatsti ja mjanchja'windi pøni mjanchpadundip idø'on uk ka'; nayja'abi ayo'on idø'on øy pøn tø tpaaty tø t'ixy. Øyts meets ja Dios x'ajot'att jøts ja m'agø'dukidit m'axajtukidit jøts niyjøjxk xanaxtit ja ayo'on midi kamidanaa'ni. Kuts wyinaty ja ayo'on tyimyjawani møk mbaadyidi, ja Diosts mmo'ojidip ja wyinmaa'ñ sudso ja xmimada'aktit.

¹⁴ Paty migu'uktøjk idø'on ja maxandsaa uk jadu'uk øy ti awanax xka'ukwindsø'jkiñidit, ixmatsti yø yjade'emb i tsinaa'yindi. ¹⁵ Wa'atsxi xnimadowdi sa mee nnøjmi wijy kejy ti sa m'ejxidi.

Kø'ømts yikxon x'ukpayø'ødyit pøni janch kidi yjade'enì sà ø nwa'añ. ¹⁶ Ku adøm ja tsapnøø kunuu'kxy n'uujkyindi ja Dios adøm idø'on jade'en nwindso'øjka'am, ja Cristo dø'on ja ñi'jpy namyayi n'uujkyindip; kuts adøm ja tsapkaaky nyikwa'kxyindi ja Cristots adøm ja ñe'kx namyayi nji'kxyindip midi ja y'øy'ajtin xukpaajtimp ku ja ojts xku'o'jka'am jam kruskøjxp. ¹⁷ Øy adøm njanamaya'am tu'ugyits adøm ja tsapkaaky ndamujkyindi, patyts adøm jade'en amuum tu'ugyi n'ijtyindi Dios wyingujkp pøn jaty tjanchja'widip ja Cristo.

¹⁸ Ejxtits ja Israelit kajp ma ja jaa'y tkaydi tjøø'kxti ja windsø'jk'i'i'ñ; ja'ats idø'on ja ñamyayi tu'ugyi yik'ejtindip, tu'ugyi ja tumjade'en wyinmaydi nixem niyam. ¹⁹ Ka'ap øts idø'on nnimy ku ja maxandsaa uk jadu'uk øy ti awanax yjujkyidi, jøts ka'ap ø nnømi ku ja tsu'uch jawaani øy midi ja yiktawindsø'jkidip. ²⁰ Yide'enxi øts idø'on ja njatijy, pøn jaty ja Dios tkania'widip jøts ja windsø'jkin ja tpikta'akti tsamaxan uk øy ti jadu'uk awanax wyindum y'agø'øm, ja miku' dø'on ja wyindsø'jkidip jøts ka'ap ja Dios; ja'ats meets idø'on ngadamidsøjkpy jøts ja miku' yja' xkupøjkidit. ²¹ Ka'ap ja mbaat'atyidi jøts mee majtsk jøøjp mdsøønit yam meets ja nwindson'ajtim ñi'jpy xja'uujkyi, jøts nayide'en x'uujkmiyidi ja miku' ñøø; yamts meets ja nwindson'ajtim ñe'kx xjøø'kxiyi jøts ja miku' yji'kxy xjøø'kxmiyidi. ²² ¿Ja ti adøm tø ndøjkiñam? ¿Nugo taguyajtpi jøts jade'en ja nwindson'ajtim nugo nyik'ambøjkint? ¿Ja tyimyabaat adøm

nmøj'ajtin jøts adøm ja ne'egi nyik'amutska'ant?

Ka'ap ja ngø'øm ja' n'ixa'ayint, ja tsojkin ja pa'ayo'owin ne'egi ndam'yojxin ja nmigu'uk

²³ Janch ja jade'en idø'øn sam ja ayuujk wya'añ ku o tigati nduu'nint, nipøn ja xkadabayø'øyint; øy dø'øn ja jade'en yjawa'añ, ka'ats tuki'iyi y'ødyuñ pøni ti yiktump; jabi ka'axi ja Dios yjanchja'win jade'en tuki'iyi xatøjka'ant. ²⁴ Ja nmigu'uk adøm idø'øn ja y'øy'ajtin n'ixaajya'amp jøts ka'ap ja ngø'øm ja' nugo ndunk'ajtint ja'ayi.

²⁵ O mee tigati xjøø'kxt pøni ti jaty mjuudyip maayjotp, ka' xyiknidøwidit ma ja tyiktsoondi, ku nugo mnadyagumayidit; ²⁶ jabi nwindson'ajtimxi ñaxwii'ñit yø' jøts tuki'iyi pøni ti jaty ya ejtp naxkijxy.

²⁷ Pøni mwaajidipts ja jaa'y kaabyi pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp, kupøkti panøjkxti jøts kaydi jøø'kxti pøni ti myikmøødyip jøts ka'ap ja xyiktøødit pøni ti pøni pøn yiktawindsø'øgi, jøts niti xkagumayjawidit. ²⁸ Kuts jam tu'ugin ja jaa'y jotmøñ wya'ant ku ja'abi tsu'uch ja maxandsaa tø yiktawindsø'øgi, ka'ats meets ja xjøø'kxt, jøts ja mmigu'uk xkanankñagyumayiyidit ku ja nugo ñabyøkyjawiyidit ja'agøjxp ku ja janchja'win ja okwa'añ tyiktøwdinim tyiktuda'aktinim. ²⁹ Ja mmigu'uk øts idø'øn ja wyinmaa'ñ nnigajpxip, ka' mets mja'.

Jamts pøngapøn tyiktøødit jøts wya'andit: “¿Sudsots ja wenk jaa'y nyikmøjtøjkiyit ne'egi ja wyinmaa'ñ jøts øts nja' nika'?” ³⁰ Jabi n'ajot'ajtpyxi øts ja Dios ku ngay nji'kxy, ¿tits øts idø'øn xabagajpxtip kuts ja'abi kaaky ngupøkt?” ³¹ Ots

ja yjade'eni, pøni mgaadyip m'uktip uk pøni ti jatyts mdundip, tum ja Dios køjxp ja xu'undit jøts ja jade'en xyikmøjtøkidit. ³² Kidi mee xuñ midi ja mmigu'uk tyadigø'ødyip: ni ja israelit jaa'y jade'en xkatu'undit, ni ja' pøn ka'israelit jaa'y'ajttip, ni ja' pøn ja Dios Teety tø myø'øyidi ja janchja'win jøts ja nwindson'ajtim tmibøjktit. ³³ Kuts øts, ja' ø n'ixaapy sudso øts ja nmigu'uk nyikjotkujk'att; ka' øts ngø'øm øy'ajtin n'ixa'ay, jøts øts nmigu'uk yikxon chøønidit jøts wyinaty ja nitsoojkin yikmo'odi.

11

¹ Tundi nayide'en pøni sa ø nnajtstuni, pø nay ja Cristoxi ø nni'ejxuujtip ja chinaa'yin.

Sa yjaa'y'attit ja tø'øxyøjk ma ñamyukyidi ja janchja'wibidi

² Migu'uktøjkti njanchtakajxakpy meets ku ø xja'myatsti, jøts ku nayide'en xpadundi ti jaty tø ndukmadowdi. ³ Ja'ats ndsøjkpy jøts xja'gyukidit ku tu'uk tu'uk ja yaa'dyøjk ja Cristo ñigubajk'aty, jøts ku ja yaa'dyøjk ja ñidø'øxy tñigubajk'ajtm jade'en sam ja Dios Teety tñigubajk'aty ja Cristo. ⁴ Pøni ka' ja yaa'dyøjk ñagyujuptu'udyi ku Dios t'ajot'aty uk kuts ja Dios yja' tjanigajpxi, kyamøjpiktakpy idø'øn ja Cristo ja' pøn nigubajk'ajtiyip. ⁵ Pøni ka'ats ja tø'øxyøjk ñagyujuuxyi ku ja Dios t'ajot'ajtpi tyøki, uk kuts ja Dios yja' tjanigajpxi, kyamøjpiktakpyts idø'øn ja ñiyaa'y ja', nayide'enxi ja tpatni kidi ja jeexyip tø ñagyukaa'ptu'udyi. ⁶ Pøni ka'ap ja tø'øxyøjk ñagyujuuxyi, wants ne'egi

tnagyuka'aptutkixyi. Pøni tyatsø'ødyumpts jade'en ja kyubajk keepy, wants ne'egi tpikta'aky ja kyujuux. ⁷ Nagyujuptu'udip idø'øn ja yaa'dyøjk pø ja Diosxi ja myøj'ajtín ja chuj'ajtín ja yiknigaxø'jkíp ku ja nayide'en tø yik'ø'yiyi sam ja Dios t'ixy. Jøts ja tø'øxyøjk ja ñiyaa'y myøk'ajtín ja yiknigaxø'jkídip. ⁸ Kuxi ja Dios tyik'ø'yiyi'ñ pø ja yaa'dyøjkxi ñikøjxp ja Dios tju'jty ja tø'øxyøjk. ⁹ Yaa'dyøjkøjxpxi ja tø'øxyøjk y'ø'yiyi'ñ, jøts ka' tø'øxyøjkøjxpx ja yaa'dyøjk y'ø'yiyi'ñ. ¹⁰ Patyts idø'øn ja tø'øxyøjk ñagyjuuxit jøts ja jade'en tyiknigaxø'økt ku ja yaa'dyøjk ja y'ane'emyi, jøts ja Dios y'ankilis nayide'en yjotkujk'attit. ¹¹ Nnija'wa'ampts adøm, ku ja janchja'win nmøøt'ajtyindi, ku ja yaa'dyøjk jøts ja tø'øxyøjk kuwani tu'ugyi y'etti. ¹² Janch tiyxi dø'øn ja' ku dø'øn ja tø'øxyøjk y'ø'yiyi'ñ, ja yaa'dyøjkts ja Dios yiktuun, nayide'en yjanchi ku tø'øxyøjk ñikøjxp kye'exy yaa'dyøjk ya naxwiin; ja Diosts jade'en wamp.

¹³ Kø'øm mee x'uknigajpxt pøni øyide'en ku ja tø'øxyøjk ja Dios t'ajot'att kuwa'ats, jabi ka'axi ja y'øyi. ¹⁴ Tsø'ødyumbim ja yaa'dyøjk pyidsimy ku ja wyaay ja tyikyon'anaxy, ka'ap adøm jade'en ngostumbri yø'øyindi. ¹⁵ Yiktakajxakpts ja tø'øxyøjk ku ja wyaay ja yøñ, pø tøxi ja yiktanibiktaagi jøts ja wyaay ja kyubajk ttanipett. ¹⁶ Pøni pønts tkaja'gyukiwyamp sa øts idø'øn tø njawa'añ, ñijawip idø'øn ja' ku øøts ka'ap ja wenkpi winmaa'ñ nyiktuñ jøts ni ja' jade'en kyawinmaamyidi pøn jaty ja Dios tø wyaamukyidi wyejtsmukyidi øy madsoo, ja'agøjxp ku ja tø tjanchjawidi ja Dios.

Ku kya'ukyikmøjpiiktakni ja nwindson'ajtim kyaajyiky'uujkikmidi ja ñajtstu'unip ku ja y'a'ux'ajty

¹⁷ Ku meets yam nnijayi kidi ngajxa'akwampyip meets, ku yjawi mjanamyukyidi niwine'en ja mga'øpyidsø'ømxiyidi jøts ni mga'ødyuñidi ja yjawi. ¹⁸ Jade'en øts ja jaa'y xumdamimadya'akti kuk mee mjanamyukyi mnawya'kxibik meets jam jøts mganamyee'kxyidi; nmibijkpy øts idø'on, pø jade'en idø'on jam yjanchjaty. ¹⁹ Kuwanidsik idø'on mnawya'kxidit jøts idø'on ñigaxø'øktit pøn idø'on Cristo yja' yjanchpaduujnidip, jøts pøn idø'on nugo nadyejidip jøts ku Cristo ja tpadundi. ²⁰ Kuts meets idø'on jade'en mganamyee'kxyi, nika'ats meets ja nwindson'ajtim Jesucristo y'a'ux x'ukja'gyukiniyi, ni xkanijawidi pøni sudso yiktuñ. ²¹ Anaxukpimxi meets jam kø'øm a'ux xninijkxy ku ja ka'ayin tpaaty, jamts muum kyaku'uxyidi jøts muum nugo tyimy'ukmuktigøøñidi. ²² ¿Ti ka' meets mdøjk te ma mga'adyit? Mgamøj'ejxtipxi dø'on ja janchja'wip jaa'dyi ku jade'en m'adø'østi, jøts namyikaxi mwinbidsømdi ku ja mmigu'uk pøn ayoodip jam xwingayidi, jøts ja nugo xuk'ayoojidi. ¿Sats meets idø'on nnøjmit? ¿Ndsachkajxa'akp meets idø'on ku jade'en m'adø'øtsti? ¡Ni juuni xøøw meets ya'atpi ngadakajxa'akt!

Ku ja nwindson'ajtim yjaak'uk'a'ux'ajtni møøt ja pyabøjkpitøjk

²³ Pø ja nwindson'ajtimxi ø kø'øm tø xmø'øy midi mee tø ndukyikyujy. Ku dø'on ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty yikøyakwani ux, nay ja'abi uxts idø'on ja tnixajiyiñ tu'uk ja tsapkaaky, ²⁴ kuts ja Dios Teety t'ajot'ajty jøts tkajxajky, winets ja

t'adujkpajky ja tsapkaaky jøts wyaañ yide'en: "Kaydi, øts idø'on ya'at nne'kx midi meets mnitsoojkingøjxp inet yikøyakp. Mdu'undip idø'on ya'at jade'en jøts øts xja'myajtspajt'attit." ²⁵ Kuts idø'on ja wyinaty tø y'a'ux'atti ixjats ja uujk'ii'ñ tu'uk tni'xajiyi'ñ jøts yide'en wyaañ: "Ya'at tsapnøø'uujkin idø'on ixyam tamp ejxpajt ku ja Dios Teety ja wyanda'aky tyik'aduky sam ja ttami'awa'anii'ñ ja naxwii'ñit jaaj'y ja nitso'ok'ajtin. Ixyamts idø'on ja cho'onda'aky ku øts nni'jpy inet wyidsu'unt wyidaxt. Kuts ya'at tsapnøø'uujkin xumitu'undit, øts nja'myajtsingøjxp yø x'adunidit." ²⁶ Jade'ents migu'uktøjk idø'on, ja nwindson'ajtim mee mja'myejchp ku meets ja tø mgu'oogiyi ku jade'en ja tsapkaaky xka'adyit midi namyayi ñe'kx'ajtpy, jøts ku ja tsapnøø jade'en x'ukunaxit midi ja namyayi ñi'jpy'ajtpy kunim ja mye'ent jadigøjk.

Sudso ja nwindson'ajtim kyaajyk y'uujkik yikupøkt midi ja ñajstu'unip ku ja y'a'ux'ajty

²⁷ Ja nwindson'ajtim Jesucristo yjamidundigøøpy pøn idø'on yikxon tkajøø'kxp tka'uukp ja nwindson'ajtim ñe'kx jøts ja ñi'jpy. ²⁸ Patyts idø'on yikxon jawyeen xpawinma'adyit sa ja mdsinaa'yin xyikyø'ødyi, namga'anim wyinajty xni'awidi ja nwindson'ajtim ñe'kx jøts ja ñi'jpy. ²⁹ Ja kyø'øm ayo'onxi ja y'ixaapy pøn nugo tni'a'wip ja nwindson'ajtim chapnøø'uujkin. ³⁰ Ja'agøjpxi dø'on may ja mmigu'uk pa'amøøtti jøts kajotmøjkti, jøts muum tø y'lookti. ³¹ Kuts adøm kø'øm a'ejxi ndu'unint, ka'ats ja nwindson'ajtim jade'en xidyu'unint. ³² Kuts adøm

ja nwindson'ajtim xidyu'uñim ja'agøjxp ja ttuñ jøts ja xukja'gyukant jøts ngamøøtkudigø'øyindit ja pojkpitumbi jaa'dyi midi tkajanchja'widip ja Dios.

³³ Paty migu'uktøjk idø'øn, ku mnamyukidit jøts ja nwindson'ajtim ja chapnøø'uujkin x'atsja'myatsidit, nay'awexidi jøts tu'ugyi mdsapnøø'uuktit. ³⁴ Pøni jam pøn yu'øøky, wan jamyi ne'egi kyø'øm tøjkiotp t'ukay, jøts ja Dios wyinaty kyadukuwanjatiyi ku ja tsapnøø'uujkin ja nugo tyikwa'ant nanktyamu'ugi nanktyaku'uxi. Midi'ibi jaty myiktøødip jaanim øts ja wyinaty nnigajpxy ku mee n'ats'ext.

12

Ja wiyj'ajtin midi ja Dios Espiritu Santo yajkpy

¹ Migu'uktøjkti, jaa ja ayuujk midi ø ndsøjkpy jøts meets ja xnijawit ku Dios Espiritu Santo tyaky ja winmaa'ñ ja wiyj'atin jøts ja tmø'øy ja jaa'y kija'.

² Mnija'wip mee ne'egi wa'ats ku mee wyinaty xkamibikñim ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja maxandsaajimts meets tu'uk tu'uk y'ijty ja'ayi mwindsø'jkidip. ³ Paty meets yam ndukmadøy jøts xnijawidit ku pøn wya'ant: “iMiku' yø Jesús!” kidi ja Diosip y'Espiritu Santo ja wyinaty jade'en yikwaajniyip. Uk jadu'uk pøn nugo wyamit: “Ja Jesús idø'øn møj windsøn!” tiyts ja wyinaty yjanchwa'añ pøni Dios y'Espiritu Santo ja wyinaty jade'en yikwaajniyip pøni ka'ats myigajpxigøøpy Dios ja wyinaty.

⁴ Mayjøøjp idø'øn ja jaa sa pøn øy tigati tjaty, jøts kija' ja yikmøø'taty pøni sa pønjabøn ja wiyj'ajtin tø yikmø'øy, tum Espiritu Santo wyingujkpts ja

chøøñ. ⁵ May tunkjøøjp yikmøøt'aty, tu'ugyits ja nwindson'ajtim Jesucristo yiktamiduñ. ⁶ Kawinaak jøøjp ja ødyunk nmøøt'ajtyindi, tu'ugyits ja Dios ja xmø'øyindi. ⁷ Ja Dios idø'øn ja ejxpajtin tu'uk tu'uk tmøøpy ja jaa'y, jøts idø'øn ja tyiknigaxø'økt ku ja Dios Espíritu Santo ja tmøøt'aty, jøts ja niduki'iyi yikta'øy'att. ⁸ Dios Espíritu Santo køjxp idø'øn ja Dios Teety ja jaa'y tmø'øy ja wyijy'ajtin jøts ja tiy kyajpxwejtít, jøts nayide'en ja jaa'y tmøømyi ja xpiky'ajtin jøts ja øy yik'ixpøjktít. ⁹ Jamts ja jaa'y pøn ja Dios Espíritu Santo janch møj jøts janch møk ja janchja'win myø'øyidi, jamts pøn yikmøødyip ja øybi møk'ajtin jøts ja pamaa'y tyiktso'oktít. ¹⁰ Jam pøngapøn tmø'øy jøts ijxyimbi ka'ijxyimbi ja ttu'unt, jøts jam pøn myøøpy jøts ja Dios kyajpxy Dios y'ayuujk ja tnigajpxidit; jamts ja' pøn ja Dios tø tyamidsøjkyidi jøts ja t'ejxkaptit pøn jaty ja ka'øybi winmaa'ñ tyiktundip jøts pøn ja øybi winmaa'ñ tmøøt'ajttip; jamts nayide'en pøn tø yiktamidsokti jøts kawinaak ja ayuujk tkajpxtit midi ja myigu'uk kyakajpxtit; jamts ja'adi pøn tnimadoodip wa'ats ja ja'abi ayuujk jøts ja tnigajpxti ti dø'øn ja tyijpy. ¹¹ Tu'ugyits idø'øn jade'en y'adi'ich ja Dios Espíritu Santo, jøts idø'øn ja tyikwa'kxy ja wijy'ajtin pøni ti dø'øn ja pønjabøn tyukjatwampy kø'øm ja tø ttanibiktaagi.

Ja nwindson'ajtim tnigubajk'ajtp niduki'iyi ja jaa'y pøn tjanchja'widip ja Dios

¹² Jade'en idø'øn ja Cristo n'ukpiktaajkint sam tu'uk jaa'y ñe'kx midi janch may tanibiktaagi tum tigach; ots idø'øn ja kø' ja teky kija' ja

tunk tø yiktanibiktaagi, tu'ugyi ja ñe'kx ja y'ity. ¹³ Nayide'ents adøm idø'øn øy yjapøni, yja'israelit jaa'yi uk yjaga'israelit jaa'yi, yjagreciit jaa'yi, yjamidumbi jaa'yi uk yjanitøøky jaa'yi, ku adøm idø'øn tø nnøbejtyim tu'ugyi adøm idø'øn ja ne'kx namyayi nyik'øya'am Dios Espíritu Santo køjxp; jøts adøm jade'en ja tu'uk tu'uk tø xatøjka'am.

¹⁴ Ka'ap ja ne'kx tukjøøjpyi tmøøt'aty midi jaty ja yiktumpy, pø may jøøjpxi ja tmøøt'aty. Jade'ents ja y'amuum'aty ku ja ka'pxy tmøøt'aty ijxyim ka'ijxyim. ¹⁵ Øy yø teky yjawa'añ: “Ka'ap ø nduñ nayide'en sam ja kø' paty ø nipøn xkatunk'att”, kidi ja'agøjxpts ja kya'ukpaat'ajtñiyit ja ne'kx.

¹⁶ Uk y'ukwamit inet ja tatsk: “Ka'ap øts ja ween tyunk ndujni paty ø nipøn xkatunk'att”, nigidi ja'agøjxpts ja ne'kx ja myajtstuujtñiyit.

¹⁷ Ku jeexyip tum ween nne'kx'ajtyim, ¿sudsots jeexyip nmadø'øyim? Uk kuts jeexyip tum tatsk nne'kx'ajtyim, ¿sudsots jeexyip nxuu'ka'am? ¹⁸ Tø dø'øn ja Dios ttanibiktaajkiigyijxy ti jaty jadu'uk jadu'uk ja ne'kx tyu'undip sam ja kø'øm tø ttsøky.

¹⁹ Ku jeexyip tukjøøjpyi y'amuum'aty, ¿mats jeexyip ja maybi tyøkidi midi tyika'pxtip tuk'amuum ja ne'kx? ²⁰ Jabi nnija'wimpts adøm ku mayjøøjp chøkyi winets njaa'gyaxø'jkindit, pø tu'ugyixi ja ne'kx.

²¹ Ka'axi dø'øn ja ween tnøjmit ja kø': “Ka' me nyiktunwa'añ”; ni ja kubajk tkanimaamyit ja teky: “Ka' me n'ajot'aty.” ²² Jøts midi idø'øn yjawi ka'a'ejxin kaxø'kp ja' idø'øn ne'egi yikxon yik'ajot'ajtp, ja idø'øn xyikjujky'ajtñindip.

²³ Jøts midits yjawi kayiktsojpk ja'ats ne'egi n'ejx'ijtyindip jøts ja nnixøjxyim nnipijkyim;

midits adøm ngananky'ejxwa'añimp ja'ats adøm janch'amaay ndø'øñim nyu'uchimp. ²⁴ Jade'en idø'øn ja Dios tø xanibiktaajka'am jøts adøm ja ne'egi nmijotigø'øyint midi yik'ejxp ka' tyuñ, ²⁵ jøts kidi ki'abikyip nugo øy pøn tyuñ øy sa, pø nabyudøjkiiyidipxi dø'øn ja'adi nixem niyam wan ja sa t'ijxyidi, jøts ja amuum tyikjujky'ettit tuki'iyi ja ne'kx. ²⁶ Pøni tsaachip o magama tukween ja ne'kx, amuumts ja pøjkpi ambi yikja'wigyixy øy maðsoo; kuts øy maðsoo tukween yikxon yik'ejxy'ejtmi kunim ja yikxon chø'øky, tyimñejkpts nayide'en tuki'iyi øy maðsoo ja ne'kx.

²⁷ Meetsts idø'øn ñamyayi ja Cristo mne'kx'ajttip jøts jade'en meets ja mbikta'agyi sam ja kø' teky, ween aaw tyuñ, uk jadu'uk øy ti midi møøt kya'pxy ja ne'kx. ²⁸ Tøts idø'øn ja Dios Teety ttanibiktaagi ti tyu'undip nidu'uk jaty ja jaay pøn ja Dios tmibøjktip: midu'uk, ja nwindson'ajtim kyudanaabyitøjkti; mimajtsk, pøn tnigajpxidip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk; midigøøk, pøn yik'ixpøjktip pøn kajpxwejtíp; jøts nayide'en pøn ijxyimbi ka'ijxyimbi ttundip, møøt nayide'en pøn ja pamaay tyiktsoktip tyikmøkpøjktip, møøt ja pudøjkibitøjkti, jøts nayide'en ja ana'ambitøjkti, møøt ja'adi pøn tkajpxtip ja wenk aaw ja wenk ayuujk pøni sa Dios ja kø'øm yikajpxwa'añidi. ²⁹ ¿Pønts idø'øn janchja'wibi'ajttip? ¿Niduki'iyi ja nwindson'ajtim tkudanidi? ¿Tum ja' tnigajpxidip ja Dios kyajpxy y'ayuujk? ¿Tum ja' yik'ixpøjktip? ¿Uk tyumdundip idø'øn ja ijxyimbi ka'ijxyimbi? Ka' yjade'eni. ³⁰ ¿Tyumøøt'ajttip idø'øn ja møk'ajtin jøts ja pamaay tyiktsoktit? ¿Uk kyajpxtip

idø'øn niduki'iyi kawinaak ja kanimadooni ayuujk? ¿Uk ñimadoogøxtip idø'øn pøni sa dø'øn ja wenk ayuujk wya'añ? Pø ka'axi. ³¹ Tajotigøyts sudso xpaattit yø'øbi øy'ajtin sudso ja Dios mgunuu'kxidit jøts myikwejidit myikajidit. Ixyamts mee nduknijawiwya'añ ja jawaani øybi tuu' sa øy tsuj njaa'y'ajtindit.

13

Ja tsojkin ja pa'ayo'owin

¹ Ku njakajpxt kawinaak ja wenk aaw kawinaak ja wenk ayuujk øy yjatsajpjotpit ayuujki uk øyts yjanaxwii'ñit ayuujki, pøni ka'ats øts ja tsojkin pøni ka'ats øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty, nayide'ents ja tpatni sam tu'uk ja tambur tawa'ats midi nugo jagojpk, uk sam ja platiiy midi nugo na'amp. ² Øy øts jeexyip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk tuki'iyi njanigajpxi, uk njanija'wigyixyts øts tuki'iyi ti jaty memp ti jaty kidakp midi ka' pøn t'ijxñim midi ka' pøn tnijawinim, uk njamøøt'atyts øts tuki'iyi ja ixpiky'ajtin ja wijy'ajtin, uk nja'ajot'atyts øts ja Dios kawine'en ku øts ja ijxyimbi ka'ijxyimbi njatuñ jøts øts ja kojpk ngiidyigach, pøni ka'ats øts ja tsojkin pøni ka'ats øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty nitits øts mibaat ngawa'añ, tyimñugo øts iiy. ³ Uk njadagumaagyijxpyts øts ja ayoobi jaa'y tuki'iyi ja nbikta'aky, uk njanagyøyakyits øts jøts øts ja jaa'y xyiknitøsty Dios køjxp, niwine'enin øts ja ngadamajada'akt, pøni ka'ap øts ja tsojkin, pøni ka'ap øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty.

⁴ Pøn tsojpk pøn pa'ayoop, tuda'aky ja yjaa'y'aty; jøts øy jaa'y ja', ka'ap myigu'uk ja øy ti tami'ekyi

uk niti tkamo'owa'añ; jøts ka'ap ja ñamyikexyi, ni kyanadya'agajpxiyi ja' pøni ti ja tyumpy. ⁵ Ka'ap ja ka'øy'ayuujk ja ka'øwyinmaa'ñ uk ja ka'øchinaa'yin ja ttunk'aty; jøts nika'ñadyamidsojkijxyi tuki'iyi yam ja myigu'uk y'ayøy wyinmay; ka'ap ja tuki'iyi tta'ambiky jøts nika'ap ja ejtp y'ekyi. ⁶ Ja y'øchinaa'yin ja myigu'uk ja tyadaxondakpy, kidi kya'øchinaa'yin ja ojts ttadaxonda'aky. ⁷ Pøn tmidanaapy tuki'iyi pøni sa yiktuñ jøts pøni sa yiknøjmi, jøts jyøp'ijxpy ja' ku kuwani ja tsojkin ja pa'ayo'owin myøjtøki, jøts ka'ap ja tigati tta'amutski, ejtp ja tyuda'aky'ajtin ja ttamajada'aky.

⁸ Nijuuni ja tsojkin ja pa'ayo'owin kyagudigøy. Ja'tp ja et ja xøøw ku wyinaty ja kajpxy ja ayuujk kya'ukyiknigajpxnit midi ja Dios yajkpy, jøts wyinaty nayide'en kawinaak ja wenk aaw ja wenk ayuujk kya'ukyikajpxni, jøts wyinaty ja xpiky'ajtin kya'uktuni. ⁹ Ka'ap adøm tuki'iyi ka'pxy nnija'wa'am, jøts nika' ka'pxy yiknigajpxy ja Dios chojkin ja Dios pya'ayo'owin midi adøm ja xjadukmado'owimp. ¹⁰ Kudigø'øpyts ya'atpi nija'win ku wyinaty tuki'iyi n'ijxyim nnija'wa'am pøni sa dø'øn tyiyi kya'pxyi tuki'iyi.

¹¹ Kuts y'ijty nmutsk'aty, mutsku'ngin øts y'ijty ngajpxy nmadya'aky, mutsku'ngin øts y'ijty nwinmay, jøts mutsku'ngin øts y'ijty nayide'en nja'gyuki. Kuts ø nyaa'knaa n'ixmatskøjxni øts ja mutsk'ajtin. ¹² Nayide'ents adøm ka' ka'pxy ja Dios yja' nnija'wa'am, winjo'ximp adøm yjawi ku ja nja'ejxpaatwa'añim; jaanim idø'øn ja wyinaty øy wa'ats n'ijxyim. Ka'ap øts ixyam tuki'iyi nnijawi,

jaanim øts ja nøjkk wa'ats yikxon nnijawinim tuki'iyi sam øts ja Dios ixyam wa'ats x'ixy wa'ats xnijawa'an. ¹³ Jade'ents idø'øn ku n'ajot'ajtin ja Dios, ku njøp'ejxin ja nitso'ok'ajtin, uk ku nmøøt'ajtin ja tsojkin ja pa'ayo'owin, nimidi mibaat kyagudigøy, ettip yø xemikøjxp; tigajstipts idø'øn nidu'ukjaty, yø tsojkin yø pa'ayo'owin yø ne'egi tyimyjawaani møj, nigidi yø yjadu'ukpi jade'en myajada'akti.

14

Ja kawinaak ayuujk kanimadooni

¹ Kajaats idø'øn xmøøt'attit ja tsojkin ja pa'ayo'owin, amidowdi pøktsowdi jøts ja Dios myikwejidit myikajidit, ja'ats jawaani m'amido'odip sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxidit. ² Pø ja Diosxi ja ja'ayi myigajpxpy pøn ja wenk aaw wenk ayuujk tkajpxp, ka'axi ja myigu'uk ja ñimadøyi. Ja Dios Espiritu Santo ja jayik'awejmüyip, ka'apts ja yiknimadøy ti ja kyajpxpy, jøts ti ja jade'en tyijpy. ³ Abikyts ja'amidi pøn ja Dios kyajpxy pøn ja Dios y'ayuujk tu'ugyi tyimdyunk'ajtmüyidip jøts ja ttukmadowdi ja jaa'y pøn tpabøjktip ja Dios jøts ja yjanchja'win ja myøktä'aktit ku ja yikajpxjot'amøjkidi. ⁴ Nadyu'uk ja yjanchja'win ja tyikmøji tyikaja'aji pøn ja myigu'uk kanimadoojip ku ja tjakajpxy ja wenk aaw wenk ayuujk; pønts tnigajpxidip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk jøts ja ttukmadowdi ja jaa'y pøn tpabøjktip ja Dios jøts ja jade'en tyikmøjiyidi tyikajaajiyidi ja yjanchja'windi.

⁵ Njadamidsøjkpy meets jøts kawinaak ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit; jawaani kajaats mee ndamidsøky jøts ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxtit, ja'axi ne'egi jawaani møj tump; ja tump jeexyip nayide'en pøni yiknimadoop jeexyip pøni ti dø'øn yikajpxp yiknimadyakp wenk aaw wenk ayuujk, jøts ku jeexyip yikxon yiknigajpxy tu'uk tu'uk ti jade'en tyijpy, winetimts ja tiy myøjyidit mya'ayxyidit ja yjanchja'win pøn jaty tpabøjktip ja Dios. ⁶ Pøni n'ats'ijxpy meets jøts meets ja wenk aaw wenk ayuujk ndamigajpxt, ka' meets ti pudøjkin jade'en nmo'ot. Kuts øts ja nnigajpxt midi ja Dios xuknijawa'amp, uk ja' midi tiy midi øy, uk ja Dios kyajpxy y'ayuujk mee ndukmadøøpy jøts nda'awa'andit, ja'ats idø'øn ti mjanchpudøkiyidip.

⁷ Wan ja ejxpajt t'ukpiktaajkyim. M'ijxy'ajttipxi xuujx sam ja kapxyuujx uk ja kow; pøni ka'ap nyiksuunipaajtyim, sudso ts ja tja'gyukit pøni ti yikooop, pøni ti yikxuxp. ⁸ Kuts ja jaa'y cheptumidi ku ja puxuujx wa'ats kyawinaa'ñ, ka'ats ja tsep pøn t'a'ejxi. ⁹ Nayide'ents meets idø'øn mjaty; pøni ka' meets ja ayuujk xkajpxy midi yiknimadoop, ¿sudso dø'øn yiknijawit pøni ti dø'øn mgajpxtip? ¡Ja poj mee nugo mmigajpxpy! ¹⁰ Janch jaa dø'øn may ya naxwiiñ ja ayuujk tigach, jøts tyumnimadoodip ja' pøn ja'abi ayuujk tkajpxtip. ¹¹ Pøni ka'ats ø nnimadøy ja jaa'y pøn ja wenk ayuujk tkajpxp, wenk kugajp jaa'yts øts ja xejt, jøts nayide'en øts ja ndejmit. ¹² Pøni mjanchtajotigøødyip idø'øn jøts ja kunuu'kxwyejin jøts ja kunuu'kxkyajin xpaattit x'ejxtit, ja' dø'øn mmijotigøødyip midi mdabudøkidip ja mmigu'uk

jøts ja yjanchja'win ja myøjidit kyajaajidit.

¹³ Paty idø'øñ ja jaa'y t'amido'ot ja Dios jøts yikwejit yikajit sudso ttuknimado'ot ja jaa'y pøni ti dø'øñ ja kanimadooni ayuujk tyijpy. ¹⁴ Kuts ja wenk ayuujk njadakajpxa'akt, ka'ap øts ja nnimadøy pøni ti ngajpxpy øy øts ja ngajpxaajkin yjatiyi. ¹⁵ ¿Tits øts idø'øñ njaaktu'ump? Njayiktuñ øts ja wenk aaw ja wenk ayuujk ku ø n'ajot'att uk ku øts nwin'øø't ja Dios, ja' ja'ayi tsojkip jøts ku øts nmøøt'att ja ja'gyukin ja madogukin. ¹⁶ Sudso meets ja mmigu'uk mnimadowiyit pøn ja wenk ayuujk tkajajttip pøni wenk ayuujk tam meets ja Dios mda'ajot'ajtpy. Kuts ja ka'ap tñimadowdi sa jaty mee mwa'añ øy meets ja amuki møøt xja'ajot'aty ja Dios, ka'ats ja tja'gyukidi sa meets ja Dios xnøjmi. ¹⁷ Øy meets ja mdsapkajpxy mabaat yja'øyi, kuts ja ka' yiknimadøy jade'ents ja tpaaty ku meets ka' ti pudøjkin xmø'øy ja mmigu'uk pøn tkanimadoodip ja'abi ayuujk, jøts ja jade'eñi y'etti, ka'ap ja yjanchja'win myøwenidi kyajaajidi. ¹⁸ Ngajxajkpy øts ja Dios ku øts ja kawinaak xuka-jpxy ja wenk aaw wenk ayuujk midi mee ka' xka-jpxy. ¹⁹ Kuts ø ngajpxy jøts ø n'awa'añ ja jaa'y pøn jaty Dios tja'myajtstip, magoxk aaw øts ja'ayi ne'egi ngajpxy ja ayuujk midi yiknimadoop jøts ka' kawinaak mil ja ayuujk midi kyayiknimadoop.

²⁰ Migu'uktøjkti, ku ja ka'øybi ku ja pøky xpaattit, jade'en mnabyikta'agidit kidi mutskuna'jk ti kyamayidinim. Kuts mwinma'adyit, jade'en mwinma'adyit sam møjaa'dyøjk yikxon wyinmaadya'an. ²¹ Yide'en jap wy'a'añ nøky ja kutujk: “Wenk aaw wenk ayuujk øts

nyiktunkpaatp ku øts ja na^xwii'ñit jaa'y øy madsoo nmigajpxt, uk ndanigaxtit øts ja' ja wenk jaa'y midi wenk pujx wenk kajp tso'ondip jøts øts ngajpxy jøts øts n'ayuujk ja xyiknajxidit, nijade'ents øts ja na^xwii'ñit jaa'y nøjkx xkamibøkti, jade'en wya'añ ja nwindson'ajtim.” ²² Ejxpajtxi dø'øn jayikmøodyip pøn jaty tkamibøktip ja Dios ku dø'øn ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxti jøts ja Dios ja tmibøjktit, kidi ja'ajip ja jade'en kyujajttip pøn tø tmibøjknidi ja Dios. Abiky yja' ja'amidi ku Dios nayide'en myø'øyidi ja ejxpajt ku ja yikxon tyukjatyidi sudso ja tnigajpxidit ja kyajpxy ja y'ayuujk, kidi ja'ajipts ja jade'en tyanibiktaajkip pøn tkamibøktip ja Dios. ²³ Kuts mee niduki'iyi mnamyukit jøts mjamadya'aktit jøts tum tigach ja m'aaw m'ayuujk, jøts nipøn kyanañimadowidit, kuts ja jaa'y pøn ja Dios tkanija'widipnim jam tyøkidit mā mee mnamyukyidi jøts ja niti nayide'en tkanimadoodit, ¿ka' meets idø'øn ja mo'tpi jaa'y mdejit? ²⁴ Pøni mgubajtiyipts meets ja jaa'y jøts ja tmadøy ku meets ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnimadyaajki, pyawinmagyøjxpts ja chinaa'yin ja' jøts pyøky ja tjawit ku ja tmado'ot jøts kudam ja yikpøky'ixy. ²⁵ Jade'ents ja Dios ja tjanchjawit jøts ja tyiknigaxø'køxt pøni sa jaty ja tø chøøni, jøts ja Dios tmøjpikta'akt kuxani, jøts meets ja mnø'ømxit jøts ku meets ja Dios jam xmøøtsøøni.

Tundi tuk'i'iyi tsuj, jøts tum tanibiktaagi sam pyaat'aty

²⁶ Yide'en me migu'uktøjk idø'øn yjawwi xui ku mnamyukyidi. Jam niwinaagin pøn ttunk'ajttip ja øøk, jøts niwinaagin y'awa'andi, uk ja'ats

ja ñigajpxtip pøni sa ja Dios kyajpxy y'ayuujk wya'añ; jamts niwinaagin kya'amaamyidi, wenk aaw wenk ayuujk ja yiktundip, jamts pøn tkajpxnajxtip ja wenk aaw ja wenk ayuujk. Øy'ajtp ku jade'en xundi, nugo ku xja'myatsti jøts ku nayide'en ja mjanchja'win xyikmøjidit. ²⁷ Ku ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit midi kanimadooni, namajtsk nidigøøk ja'ayi mgajpxtit jøts nidu'ukjaty; jøts kuwani tu'uk tkajpxnaxt ja ayuujk. ²⁸ Pøni ka'ats jam pøn, pøn ja ayuujk tkajpxnaxp, ka'ats ne'egi ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit, kinadyu'uk ne'egi ja Dios xmøøtmadya'aktit. ²⁹ Nayide'ents xu'undit pøni mnigajpxwandip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk, nayide'ents namajtsk nidigøøk ja'ayi mgajpxkojtit, jøts nayide'en nidu'ukjaty, pønts kakajpxtip wants ja ja'ayi tpatmadowdi jøts t'ejxti pøni tøøp uk ka'tyiy. ³⁰ Pøni wyinmaa'nmyøøpyts ja Dios tu'uk ja jaa'y midi jam patmadoop, wants ja tkajpxmi jøts ja y'amo'ont pøn ukajpxp. ³¹ Jade'ents mee mgajpxt niduki'iyi pøni winmaa'nmyøøjyidip ja Dios, jøts jade'en xem yam mnanky'ixpøkidit jøts mnagyajpxjot'amøkiyidit. ³² Tuda'aky idø'øn, tsuj idø'øn ja kyajpxtit pøn ja Dios kyajpxy y'ayuujk tnigajpxidip, ³³ jabi ja øy'ajtinxi ja jotkujk'ajtinxi ja Dios chøjkpy, ka'ap ja tsep, ka'ap ja nugo o pøngapøn ttatøkit ja madyaajkin.

Nayide'en meets idø'øn xu'unt sam niduki'iyi ma jaty ñamyukyidi ja janchja'wibi jaa'dyi midi adøm nmigu'uk'ajtyindip. ³⁴ Ka'ap idø'øn ja tøøxyøjk xyikajpxtit ku mnamyukidit, pø ka'axi jade'en kyutukyi. Mbadu'undip idø'øn ja kuwani sa ja Dios

kyutujk wya'añ. ³⁵ Pøni yiktøøwandip tigati, jam tyøjkjotp tyiktø'ødit ja ñiyaa'y; ka'axi y'øgyaxi'iky ku tø'øxyøjk kyajpxy mā mnamyukyidi ku Dios x'ajot'atti.

³⁶ Ja'myatsti migu'uktøjk ku meets jawyeen ka' y'ijty xnijawi ja Dios kyajpxy, jøts ku mee ka' nadyu'ugyi xnijawi ya'atpi ayuujk. ³⁷ Pøni jam tu'ugin tjawi ku tnijawi sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk tnigajpxit, uk tø tjawi ku ja Dios Espíritu Santo tø wyinmaa'nmyø'øyi, paat'ajtip jøts tjā'gyukit ya'atpi ayuujk midi meets ixyam ndaniguejpxy jøts ku nwindson'ajtim yø tkutujki. ³⁸ Pøni ka'ats ja tkutujkjawī, ka'ats ja nayide'en ja ejkajpin pyaat'atyī. ³⁹ Jade'en migu'uktøjkti, jotmay'atti sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxidit, jøts kidi xpayø'ødyi pøni kyajpxitip ja jaa'y ja kanimadooni ayuujk; ⁴⁰ tum øy tsujts idø'on ja xu'undit, ka'apanaxukpim.

15

Ku ja Cristo yujukpyiky jadijojk

¹ Ja' migu'uktøjk ixyam ndukja'myatswandip midi tø njanigajpxmi, ja Dios ñitsoojkin ayuujk. Ya'at kajpxy ya'at ayuujk meets idø'on tø xkupiky, jøts nay yø' meets idø'on ixyam mdsinaa'yin'ajtpy.

² Ja'agøjxp meets idø'on nayide'en ja Dios myiknitsø'øgyidi, pøni mbadundip idø'on midi tø ndukmadowdi, jøts pøni tu'ugyi dø'on ja mjanchja'win xyikyø'ødyi.

³ Ja' meets idø'on tø ndukmadøy midi ø nayide'en tø nyiktukmadøy. Tø mee nda'awa'añ ku adøm ja Cristo tø xku'o'jka'am, ku adøm

nbojkr̄itumbijaa'y'ajtȳindi sam jap n̄okyijxpy
 yjaabyetyi j̄ots jade'en ja wya'añ; ⁴ j̄ots nayide'en
 t̄o ndukmadowdi ku tyikjut̄ojkidi, j̄ots ku ja
 kyimidiḡōok x̄ōow yjukpyijky sam nayide'en
 ja n̄oky t̄nigajpxmi; ⁵ j̄ots ku ja ojts jadigojk
 ñanky'ijxyiyi yam ja t̄o yja'oo'kni jam Pedro
 wyindum, ja' ja ojts t'ixy j̄ots jadigojkk̄omyi ma
 ja kyudanaabyit̄ojk jam wyinatyi. ⁶ J̄ots nimagoxk
 maḡo'pxñaxy ojts y'ejxmiyi ja janchja'wibi jaa'y
 tuktoñi, may nay jaa yjuky'attinim winaagin
 t̄o y'looknidi. ⁷ J̄ots ojts y'ejxmiyi ja Jacobo midi
 Santiago yiktejp, j̄ot̄snim niduki'iyi ja kyudanaabyi
 ojts y'ejxk̄ojxmiyi.

⁸ J̄ot̄snim ø tyimy'ix'oojk nayide'en t̄o n'ejxmi,
 øy øts id̄o'øn øy tsuj t̄o njagatso'onda'aky
 n'uktejint sam ja'adi. ⁹ Ja'aḡo'jxp øts id̄o'øn
 øy ngam̄oji ngak̄o'jxpi, p̄o øtsxi d̄o'øn ñamyayi
 jawaani mutsk wimbids̄omp, ka'ap øts nayide'en
 sam ja nwindson'ajtim kyudanaabyidi, j̄ots
 ni xjagapaat'aty øts j̄ots ø nwindson'ajtim
 kyudanaabyi nyiktejt, jabi ka'axi øts
 y'ijty nmaa'kxti p̄on jaty tjanchja'widip ja
 nwindson'ajtim. ¹⁰ T̄ots øts ja Dios xjanchmi'ø'y'aty,
 ja'aḡo'jxpts øts ixyam jade'en njaa'y'aty p̄oni sa øts
 ja t̄o xamids̄oky, t̄ots ja chojkin ja ngup̄ojki, ka'ap
 øts ja nugo t̄o xanaxy. T̄o ne'egi jawaani kajaa
 nduñ sam ja t̄o tkatundi ja nmigudanaabyit̄ojkti;
 kidi øtsipts k̄o'øm t̄o ndyimyajada'aky, ja Dios
 øts id̄o'øn ja mȳok'ajtin jade'en t̄o xuktuñ
 y'ø'y'ajtinḡo'jxp. ¹¹ Ka'ats ja ndunk'ajtint p̄oni
 øts jawaani t̄o nduñ, uk t̄ots ja yjadu'ukpi
 nwindson'ajtim kyudanaabyi jawaani tyundi;

nugo ku øøts tum ja' tø nnigajpxy ja Dios y'øgyajpxy ja Dios y'øy'ayuujk midi mee tø xjanchjawi.

Ku ja oo'kpi jadigojk yjukpyøkti

¹² Pø njanigajpxyts øøts ku ja Cristo tø yjukpyiky jadigojk, ¿sudso dø'øn jam muum wya'andi ku ja oo'kpi kyajukpyiky? ¹³ Pøni ka'ats ja oo'kpi jadigojk yjukpyøkti, ka'ats ja Cristo nayide'en tø yjukpyiky jadigojk; ¹⁴ pøni ka'ats ja Cristo jadigojk tø yjukpyiky, ka'ats øøts ja ngajpxy tyuñ midi øø ndijpy Dios kyajpxy Dios y'ayuujk, jøts ni kyatumi meets ja mjanchja'win midi mjadsinaadyip. ¹⁵ Kuts idø'øn ja wyinaty janch jade'en, Dios tyestigi ataayts øø nwimbidsømni, pø tøxi øø nnimy ku ja Dios Teety jadigojk tyikjukpyiky ja Cristo; pøni tyts ku ja oo'kpi jadigojk kyajukpyøkti, ka'ats ja yjanchi ku ja Dios Teety ja Cristo tø jadigojk tyikjukpyiky. ¹⁶ Pøni ka'ap ja oo'kpi jadigojk yjukpyøkti, ni ja Cristots kø'ømbaat jadigojk tø kyajukpyiky. ¹⁷ Pøni ka'ats ja Cristo jadigojk tø yjukpyiky, nitits meets ja mjanchja'win kyawa'añ; nayi mbøkyjotp m'ayo'onjotp mee mdsøøni. ¹⁸ Pøni jade'ents ja', tøts inet idø'øn tyimy'oo'kti pøn jaty ja Cristo tø tjanchjawidi ku tø yjuky'atti. ¹⁹ Pøni yayi adøm njøp'ijxy'ajtyim ja Cristo ñitsoojkin jøts ja nayi yayi ndajuky'ajtint naxwiiñ, ti adøm n'ayøøy, adøm ne'egi yikxon ayo'ijxyim jajtım, nigidi pøn jade'en ku adøm jade'en n'adøjtsin.

²⁰ Ka'ats ja yjade'eni, tø dø'øn ja Cristo tyimyjanch jadigojk yjukpyiky; ja' idø'øn kø'øm midu'uk tø ttunjøpi, jøts idø'øn wyinaty nayide'en yjukpyøkti ja abiky oo'kpidi. ²¹ Pø tu'ukxi ojts

ja jaa'y ja o'jkin tyiktso'onda'aky ya naxwiiñ, nayi tu'ukts ja' pøn ojts tyiktso'ondakmi jøts ja oo'kpi jadigojk yjujkpyøkt. ²² Jade'en sam niduki'iyi ja o'jkin yikpaaty Adán pyøkyøjxp, nayide'ents wyinaty niduki'iyi ja jujky'ajtin xemikøjxp yikmo'odi pøn ja Cristo tjanchja'widip. ²³ Tanibiktaagits idø'øn ja wyinaty ja xemikøjxpit tsinaa'yin nyikmø'øyindi. Ja Cristo jawyeen pø ja'axi jawyeen tø yjujkpyiky; kuts ja Cristo mye'entnim jaanimts wyinaty yikmo'odi ja tsinaa'yin xemikøjxp pøn jaty ja tø yjanchjawiyi. ²⁴ Jats idø'øn wyinaty tuki'iyi kyixy, ku ja Cristo wyinaty tyikudigøgyixy niduki'iyi pøn jaty jaa windsøn'ajttip naxwiiñ, jøts pøn wyinaty yikutujktip, ana'amdip, pøn tmidsep'ajttip ja Dios; jøts idø'øn ja Cristo wyinaty ja Dios Teety ttagidøjkigyijxy tuki'iyi wine'enin ja tja'aty. ²⁵ Pø jaanimts idø'øn ja Cristo wyinaty kuwani yikutuky kunim ja myidsep ttekpya'an'ajtkøxt, ku ja Dios Teety ja jade'en wyinaty tø tyamidsøkyi jøts ja myidsep ja tmimajada'akt, ²⁶ jøts ix'oojknim ja o'jkin ja Cristo t'ukmimajada'knit ku ja jujkyøjkin tyiknaxkida'akt. ²⁷ Pø tøxi ja Dios Teety ttsøky jøts ja Cristo tuki'iyi tyikutukt. Kuts idø'øn ja nøky jade'en yjawa'añ, ka'ap idø'øn ja Dios Teety tyagida'agiyi jøts ja Cristo ja yikutukiyit, pø ja'axi tø ttsøky jøts ja Cristo tuki'iyi tyikutukt. ²⁸ Kuts idø'øn ja Cristo wyinaty tuki'iyi tø tmimajada'kixy, winets ja wyinaty ja Dios Teety kyutujk tkupøjkti, pø ja kuxi ja Dios U'ngi. Jøts idø'øn jade'en ja Dios Teety myøjkutujk o madsoo wyingaxø'økt pøn ja Dios U'nk tø ttamidsøky jøts ja myidsep ja niduki'iyi

tmimajada'akt.

²⁹ Jam yjawí pøngapøn ja oo'kpi tkunøbatti. ¿Tigøjxpts ku jade'en m'adø'øtsti? Pø nømdipxi ku ja oo'kpi kyajukpyøktit jadigojk, ¿sudsots ja xkunøbatidi?

³⁰ ¿Ti øøts jeexyip ndamidanaapy ja ayo'on ku øøts njemjaty ndejaty, pøni ka'adam ja yjanchi ku jadigojk njukpyøjkint? ³¹ Janch ø migu'uktøjk idø'øn nwa'añ, wingon øts ja o'jkin jabom jabom n'ixy; ka'ats øts ja nwandijy, ja'ayi øts nugo ndyimdyajotkujk'ajtpy ku meets ja nwindson'ajtim Jesucristo tø xjanchjawidi.

³² Pøni kajpxwamp øts, nø'ømp øts inet ku øts ja jaa'y jawaani xkayikpa'ookti jam Efeso. Tøts øts ja nmimajada'akti, ¿tits øts idø'øn jade'en nbijkpy? Pøni janch tiy idø'øn ku ja oo'kpi jadigojk kyajukpyøkti, jade'ents ne'egi ndu'unindit sam wya'andi: “Wants yikxon tjaaktyimkyaa'yindi tjaaktyimy'uujkyindi ixyam jabi o'jkindipts jabom.”

³³ Nay'ejx'etidim jøts mgayikwin'øøndit. Sam ja kajpxy wya'añ: “Ja kø'øm ka'ømyigu'uk idø'øn kayu'kxtip pøn tyikma'ttip ja myigu'uk chinaa'yindi.” ³⁴ Yiktsø'onda'akti jadigojk tiy tsuj ja mdsinaa'yindi, kidi pøky x'uktunk'ajtnidi, pø ka'axi xumnijawidi ja Dios. Paty øts yide'en nwa'añ jøts xtsø'ødyunjawidit ja mga'øwysinmaa'ñ.

Sa dø'øn ja oo'kpi jadigojk yjukpyøktit

³⁵ Jamts inet muum ma tyiktø'ødit: “¿Sudso dø'øn jadigojk ja oo'kpi yjukpyøktit? ¿Sa dø'øn ja ne'kx wyinaty t'ixy?” ³⁶ ¡Xøjknat! ¿Ku me tigati x'ukni'ipy, nay ja tømt idø'øn pidsømp ku ja

myuxy? Kuwanixi ja kyudigoy jøts ja ujts myuxy. ³⁷ Ka'axi ja tømt pajk tyimñayide'en t'ixy sam ja ujts midi muxp, øy yja'ariindømt pajki, uk yjamidi tømdi. ³⁸ Ja Diosts ttanibiktaajkip jøts ja tømt pajk myuxt pøni sa ja ttsøky, jøts pøni sa dø'øn pyaat'atyi ja tømt midi yiknejp. ³⁹ Tumdigachxi tuki'iyi t'ixy tigati; wenk ja jaa'y ñe'kx t'ixy jøts wenkts ja jiyujk ñe'kx t'ixy, wenk nayide'enmi midi ja kyajnk jamdi, jøts wenk ja ajkx ñe'kx. ⁴⁰ Jats ja ne'kx midi tsajpjøtpyit'ajttip jøts nay-jaa ja'amidi midi naxwiiñ'ajtmidip; midits idø'øn tsajpjøtpyit'ajttip, wenk idø'øn ja chujidi, ka'ap ja nayide'en kyaxø'økti sam ja'adi midi ya tsuj naxwiiñ'ajttip. ⁴¹ Wenk yø xøøw tyi'kxy, wenkts yø po' chamami; jøts nayi wenk yø maadsa' tyøø'kxmidi, jøts tigajtstip yø maadsa', wenk yø tyøø'kxti tu'uk tu'uk. ⁴² Nayide'ents idø'øn yjaty ku oo'kpi jadigojk yujukpyøkti. Putsnip ja' midi ñe'kx yiknitajp, jøts midi ñe'kx jadigojk jujukpyøkp niijuunits idø'øn ja kya'uk'oo'knit. ⁴³ Ja' yiknitajp midi yiktatsø'ødyump, jøts yujukpyiky midi janch-taxonda'akyim xemikøjxp. Ja' yiknitajp midi kamøk, midi kamajadakp, jøts yujukpyøkt jadigojk midi janch møk møjaaw. ⁴⁴ Ja ñe'kx yiknitajp midi yikwin'ejxp jøts midi yiktomp yikmajtsp; jøts ja ne'kx yujukpyøkt jadigojk midi kayik'ejxp, kayiktomp, kayikmajtsp. Pøni jats ja ne'kx midi yik'ejxp jøts y'øøky tyigoy, nay jats ja ne'kx midi kayik'ejxp midi ka'oo'kp kadigøøpy.

⁴⁵ Jabi yide'enxi ja Dios kyajpxy wya'añ: “Ja'ukyikmøøxyi ja mijawyeen jaa'y ja jujky'ajtin, pøn idø'øn Adán'ajt”; ka'ats ja

nwindsøn'ajtim Jesucristo yjade'eni sam ja Adán y'ijty, tyimyikujky'ajtpi ja ja'ayi myiñ. ⁴⁶ Jawyeents adøm ja ne'kx tøm nyikmø'øyim midi ya nmøøt'ajtyindip naxwiiñ; jøtsnim wyinaty ja ne'kx nyikmøø'yindi sam ja nwindsøn'ajtim ñe'kx t'ijxy ku ja yjujkpyjky jadigojk. ⁴⁷ Naxne'eyxi ja Adán ñe'kx'ajt naxwii'ñit jaa'yin; tsajpjotpts ja myiñ ja nwindsøn'ajtim Jesucristo ñe'kx paty ja jawaani øy. ⁴⁸ Tum jade'ents adøm nne'kx ya naxwiiñ t'ijxyim sam ja jawyeen jaa'y ñe'kx t'ijxy, midits idø'øn wyinaty yikmø'øyimp jade'ents ja t'ext sam ja nwindsøn'ajtim ñe'kx. ⁴⁹ Nayide'en sam adøm ya naxwiiñ tøm n'agojnajxyim ja midu'ukpi jaa'y, kuts jam tsajpjotp nayide'ents adøm nøjkx nwimbijtyim sam ja nwindsøn'ajtim t'ixy.

⁵⁰ Yide'en ø migu'uk idø'øn njatijy ku yøm ne'kx midi nmøøt'ajtyindip midi xixmyøøt midi ni'jpmøøt, kidi yø'øjip wyinaty twinguwa'jkip ja Dios ma ja amuum ja kyutujk ttanitanit ja jaa'y; midi kataa'nip, midi oo'kp tigøøpy, ka'ap ja pyaat'aty jøts ja xemikøjxpit jujky'ajtin yikmo'ot. ⁵¹ Ja'ats meets ndukmadoowampy jøts yikxon xnijawidit midi yu'uch, midi amaa'tsk ejtp, midi ka' pøn nugo ajawi tnijawi: Ka'ap adøm niduki'iyi ja o'jkin nbaajtindit; ja'ayi ku tyumdigatst ja ne'kx ku nøjkx ja nwindsøn'ajtim xnimi'iñim, ⁵² widsukin idø'øn ja tyunit, ku ja puxuujx jadigojkyi yjaak'ukyikmadoonit. Winets idø'øn ja oo'kpi yjujkpyøktit jadigojk møøt ja ñe'kx midi xemikøjxp myijujky'attip; pønts wyinaty jujky'ajttipnim ja'ats ja ñe'kx tigatstip. ⁵³ Kuwanixi

dø'øn tyigatst yø ne'kx midi adøm ya naxwiiñ nmøøt'ajtyindip, midi amøjip, midi køjxp, midi anuu'kxip; jøts ja nyikmø'øyint midi xemikøjxp etp ja'agøjxp ku ja kyakixy ni kya'amøji. Jøts adøm wyinaty nmajtstuuptyim ja ne'kx midi oo'kp midi tigøøpy, jøts ja nyikmø'øyint midi nijuuni ka'oo'kp midi xemikøjxp ejtp. ⁵⁴ Kuts adøm idø'øn wyinaty tø nmajtstuuptyim ja ne'kx midi kajajkp, jøts wyinaty ja ne'kx tø nyikmø'øña'am midi jajkp, jøts ku dø'øn wyinaty ja ne'kx tø nmajtstuuptyim midi oo'kp jøts wyinaty tø nyikmø'øyim midi xemikøjxp jujky'atp, jaanimts idø'øn ja Dios kyajpxy tyø'øt midi jap jaabyety nøkyijxpy ejtp: "Tø ja o'jkin yikmimajada'aky. ⁵⁵ O'jkin, ¿ma dø'øn ja mdukt'a'ojk? ¿Ma dø'øn ja møk'ajtin tø xyikwingaxi'iky?" ⁵⁶ Ja pøky idø'øn ja o'jkin xukta'oo'kimp, jøts ja møjaa'gyutujk idø'øn ja tyamøj'ajtpy midi ka'uktunip. ⁵⁷ Ndamøja'wamppts ja Dios Teety ku ja tø xyikmajadaajkyindi nwindson'ajtim Jesucristo pyudøjkingøjxp.

⁵⁸ Jade'ents migu'uktøjk idø'øn, møk jøts tu'ugyi ja mwinnmaa'ñ xjaakpiktakojtit jøts ja nwindson'ajtim tyunk xjaakyikyø'ogyojtit; pø mnija'widipxi ku ka' nugo wyindigøydi ja mdunk midi ja nwindson'ajtim mduktuujnidip.

16

Sa ja pudøjkin myukt

¹ Ku xyikmuktit ja pikt'a'aky midi mdabudøkidip ja abiky kugajp ja migu'uk midi tjanchja'widip ja Dios, yide'en xu'undit sam ø nayide'en tø ndukmadowdi pøn jaty jam Galacia etjotp

namyujkidip. ² Kija' idø'øn windomingi xpukondu'uttit ja mijuuñ pøni wine'en tø mmajada'akti, jøts ja xpøkjø'øktit a'ejxi, jøts wyinaty abaadi xyik'awejxnidi ku ø nnøjkxt. ³ Kuts øts jam wyinaty nnijkxy winets ø wyinaty nguexy ja jaa'y jam Jerusalén pøni pøn mee mwi'ijxpy, jøts øts ja nøky ja nmo'odit jøts ja møøt tyiknøjkxtit ja pudøjkin. ⁴ Pøni paat'ajtiyip jøts ø nnøjkxt, øyts øts ja wyinaty xmøøtnøjkxti.

Ku Pablo tniġajpxy ma jaty ja wyidetwa'añ

⁵ Kuts jam wyinaty nnijkxy ma meets jam, jawyeen ø nnaxwa'añ jam Macedonia etjotp, jøtsnim øts jam Corinto wyinaty nja'aty. ⁶ Ni kyajaa øts jam yjawi ndaa'nit ma meets jam, jotmøñ øts jam nyiknaxy ja xuxpyoj jøts mee nayide'en wyinaty x'atskexy ma ø wyinaty nnijkxy. ⁷ Ka' meets idø'øn nugo pojín n'ukninaxwa'añ, nmøøtaa'niwyampy meets idø'øn niyjeky pøni yikutujkpy ja Dios. ⁸ Yam øts Efeso kajpkøjxp njaaktaa'niwya'añ kunim Espíritu Santo xøøw tpaatt. ⁹ Oy øts idø'øn may ja jaa'y xjami'ekyidi ya Efeso kajpkijxy, jats ja jaa'y nayide'en pøn ø xmadowandip jøts øts ja ndukmado'odit ndukyikyujtit ja nwindson'ajtim Jesucristo yja'.

¹⁰ Pøni ja'tp ja Timoteo jam, m'ejxtibim jøts jotkujk jam ñayjawiyit jøts niti tkadajotmay'ookt, pø nayi nwindson'ajtimxi yja' ja tyunk'ajtip sam øts. ¹¹ Paty idø'øn ja tum jade'en xkupøktit, jøts jade'en xpudøkidit jøts øts øy tsuj yam xpaatt, pø n'awijxpyxi øts ja yam møøt ja myigu'uk pøn møøt wyidity.

¹² Tøts øts Apolos njanchjamīnuu'kxa'aky adøm ja nmīgu'uk jøts ja jeexyīp tmøøtnījkxy ja mīgu'ukti pøn jaty meets m'ats'ejxwajnip, ka'ats ja ixyam inet myajada'akt; jaanim ja ñøjkxt ku y'awatsit.

Ku ja Pablo t'ukyajkni ja kajpxpoo'kxin

¹³ Wijyim mnabyikta'agidit jøts ejtp møk ja mjanchja'win xyik'ettit. Yaa'dyøjkin tuki'iyi xmīdanidit jøts jotmøk mnabyikta'agidit. ¹⁴ Pøni ti jaty mdundip, tsojkingøjxp pa'ayo'owingøjxp ja xu'undit.

¹⁵ Mnija'widip mīgu'uktøjk ku dø'øn ja Estéfnas møøt ja myīgudøjk jawyeen tjanchja'widyī ja Dios kyajpxy y'ayuujk jam Acaya etjotp. Tøts ja ñadyamiyøxyidi jøts ja tpuðøkidit ja jaa'y pøn ja janchja'win tmøøt'ajttip nayide'en.

¹⁶ Pøni jade'ents ja tyundi, nayide'ents mee mbaat'atyī mdu'unt, jade'ents ø ndsøky jøts meets ja xmīmado'ot jøts ja nayide'en xpudøkidit, nayide'en xu'undit ja jaa'y pøn jaty tundip pøn jaty pudøjkidip. ¹⁷ Tøts idø'øn njanchtajotkujk'atti ja Estéfnas, ja Fortunato jøts ja Acaico ku ja ya tø y'atsmendi jøts ø tø x'atspaatti, ja'ats øts ojts ja pudøjkin xmo'odi jøts meets jade'en myikudanaay.

¹⁸ Tøts idø'øn ja xjanchyikjot'amøkpøkti sam ja jam nayide'en myikjot'amøkpøjkidøø. Ngajxajkimp idø'øn ja yjade'embī jaa'dyī.

¹⁹ Mdanīgajxidip ja kajpxpoo'kxin ja janchja'wibi jaa'dyī pøn kugajp'ajttip Asia etjotp. Mjanchkajpxpoo'kxidip ja Aquila jøts ja Priscila, jøts nayide'en niduki'iyī ja jaa'dyī midī xumīnamyujkidip ja' tyøjkjotpti, pøn nayide'en tø tjanchjawīdi ja Dios sam meets. ²⁰ Nayide'ents

mgajpxpøø'kxyidi pøn jaty yam tø tjanchjawidi ja Dios. Nagyajpxpoo'kxidi niduki'iyi xem yam sam ja Dios ttsøky'aty.

²¹ Pøn idø'øn Pablo'ajtp, øts idø'øn kø'øm njaapy ya'at nøky jøts ndanigaxidi ya'atpi kajpxpoo'kxin.

²² Pøni ka' pøn tkupiky jøts tkatsøky ja nwindson'ajtim Jesucristo, wan wyinaty kø'øm ttani'ixy. ¡Wingonip ja nwindson'ajtim!

²³ Mmo'ojidip ja nwindson'ajtim ja kyunuu'kxin.

²⁴ Meets niduki'iyi ndanigajxtip ja tsojkin ja pa'ayo'owin Cristo Jesús køjxp. Jade'en idø'øn ja yjatt.

**Ja ɔgyajpxy ja ɔmyadya'aky midi xukpaajtimp
ja nitso'ok'ajtin
New Testament in Mixe, Tlahuitoltepec
(MX:mxp:Mixe, Tlahuitoltepec)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Tlahuitoltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Tlahuitoltepec [mxp], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Tlahuitoltepec

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

422dcf73-46a5-5403-b423-8406ed76ac1d